

Univerzita Palackého v Olomouci

Pedagogická fakulta

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bc. Hana Rohová

2. ročník navazujícího kombinovaného studia Pedagogika – veřejná správa

Sokol Kojetín a jeho vliv na výchovu mladé generace

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: doc. PhDr. Drahomíra Holoušová, CSc.

Olomouc 2012

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedené
prameny.

V Kojetíně dne 21. března 2012

Obsah

Úvod	5
1 Kojetín – jeho minulost a současnost	7
1.1 Kulturní památky Kojetína	9
1.2 Současnost města Kojetína	10
2 Vývoj Sokola Kojetín od roku 1888 do roku 1987	11
2.1 Vývoj Sokola Kojetín od založení do roku 1891	12
2.2 Vývoj Sokola Kojetín od roku 1892 do roku 1909	14
2.3 Vývoj Sokola Kojetín od roku 1910 do roku 1913	16
2.4 Vývoj Sokola Kojetín od roku 1914 do roku 1918	16
2.5 Vývoj Sokola Kojetín od roku 1918 do roku 1922	18
2.6 Vývoj Sokola Kojetín od roku 1923 do roku 1925	21
2.7 Vývoj Sokola Kojetín od roku 1925 do roku 1931	22
2.8 Vývoj Sokola Kojetín od roku 1932 do roku 1938	26
2.9 Vývoj Sokola Kojetín od roku 1938 do roku 1945	27
2.10 Vývoj Sokola Kojetín od roku 1945 do roku 1947	30
2.11 Vývoj Sokola Kojetín od roku 1948 do roku 1952	31
2.12 Vývoj Sokola Kojetín od roku 1953 do roku 1970	34
2.13 Vývoj Sokola Kojetín od roku 1970 do roku 1987	35
3 Vývoj jednotlivých odborů Sokola Kojetín od roku 1989 do roku 2010 ...	39
3.1 Sport pro všechny	39
3.2 Volejbal	41
3.3 Tenis	42

3.4 Stolní tenis	44
3.5 Nohejbal	45
3.6 Kanoistika	45
3.7 Zhodnocení činnosti Tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín	47
4 Významné osobnosti Tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín	48
4.1 Univerzitní profesorka PaedDr. Jana Berdychová, CSc.	48
4.2 Lubomír Juřen	58
Závěr	68
Prameny	69
Přílohy – Seznam příloh	70

Úvod

Město Kojetín je poměrně, co do rozlohy, nevelké město v srdci Hané. Je to však město, které se proslavilo v historii již mnohokrát. Tělovýchovná jednota Sokol Kojetín patří mezi ty organizace, které se mohou pyšnit tím, že jméno Kojetín se dostalo daleko za jeho hranice.

„Bylo to 26. března 1888, kdy se sešel ustavující výbor příznivců tělovýchovy, výboru předsedal můj děd Eduard Dudík – tehdejší starosta města. Tělovýchovná organizace přijala tehdy pokrokové ideály slovanství a demokracie zakladatele sokolského hnutí dr. Miroslava Tyrše.“¹ Těmito slovy popsala založení Sokola Kojetín významná rodačka Kojetína, učitelka a vědecká pracovnice univ. prof. Jana Berdychová, CSc.

Tímto skutkem byla zahájena dlouhá éra rozvoje tělovýchovy ve městě Kojetíně. Tělovýchovná jednota Sokol Kojetín si prošla vývojovými etapami, které s sebou nesly radost i příkoří. Zaznamenaly vývoj i léta úpadku. Prolínala se v nich politická i hospodářská situace nejen ve městě Kojetíně, ale i v celé společnosti. V jejím vývoji se negativně promítly dvě světové války, které pro Sokol Kojetín znamenaly na jedné straně pozastavení činnosti a na straně druhé ukázaly sílu členů Sokolstva, která se projevovala v jejich nadšené práci během válek i v rámci odstraňování poválečných škod.

Mnoho významných osobností se podepsalo na rozvoji tělovýchovy v Kojetíně. Nelze všem v této práci věnovat mimořádnou pozornost, a proto je celá moje práce aspoň protkaná zmínkami o nich.

Tělovýchovná jednota Sokol Kojetín vychovala několik generací dětí, mládeže i dospělých. Díky obětavé práci mnoha příznivců tělesné výchovy se stal Sokol Kojetín jednou z nejvýznamnějších organizací města Kojetína. Díky jim za to.

Diplomová práce zachycuje význam a vliv Sokola Kojetín a jeho osobností na výchovu dětí a mládeže. Práci jsem rozdělila do čtyř kapitol. První kapitolu jsem věnovala minulosti a současnosti města Kojetína, neboť historický vývoj města položil základy pro vznik Sokola Kojetín a příznivé podmínky pro jeho rozvoj a výchovnou činnost mládeže. Popis současnosti vypovídá o životě ve městě po stránce průmyslové, obchodní, školské a kulturní. Druhou kapitolu jsem věnovala historii kojetínského Sokola, kde v jednotlivých

¹ *Sokol Kojetín 1888 – 2008*. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos cz s.r.o., s. 26.

kapitolách popisují podrobněji jeho vývojové etapy ovlivněny kulturním, hospodářským i politickým děním ve městě i historickým vývojem společnosti, a to od roku jeho založení 1888 do roku 1987. Současnost Sokola Kojetína a jeho vliv na výchovu mládeže jsem popsala v kapitole třetí, kterou jsem rozdělila podle činnosti jednotlivých oddílů: sport pro všechny, volejbal, tenis, stolní tenis, nohejbal, kanoistika. Závěr této kapitoly jsem věnovala zhodnocení činnosti Tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín. Významným osobnostem Tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín je věnována čtvrtá kapitola - univerzitní profesorce PaedDr. Janě Berdychové, CSc. a Lubomíru Juřenovi. Tyto dvě osobnosti svou pílí a obětavou činností, kterou věnovali dětem a mládeži, se zasloužili a výchovu a rozvoj mladých generací v oblasti tělovýchovy nejen ve městě Kojetíně. Jejich bohatá činnost ovlivnila vývoj tělovýchovy přesahující hranice Kojetína. U obou osobností jsem se zmínila jak o životě soukromém, tak profesionálním, přičemž jsem se zastavila i u díla a přínosu jejich činnosti pro děti a mládež. Závěr pak rekapituluje význam Tělovýchovné jednoty Kojetín a samotné diplomové práce.

Zpracování práce bylo značně komplikované nedostatkem materiálů, především pak z historie kojetínského Sokola období 1950 – 1970. Informace o Janě Berdychové jsem získala jak z písemných materiálů, tak z rozhovoru s Olgou Bobišovou, žákyní Jany Berdychové. O Lubomíru Juřenovi dosud nebyla sepsána žádná biografie, proto většina informací o něm pochází z rozhovoru s jeho manželkou Jarmilou Juřenovou.

Metoda diplomové práce je teoreticko-historická a literární.

Ráda bych poděkovala vedoucí mé diplomové práce doc. PhDr. Drahomíře Holoušové, CSc. za odborné vedení, cenné rady a trpělivost při kompletaci mé diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat kronikáři města Kojetína, PhDr. Františku Řezáčovi, Věře Fišmistrové, pracovníci Státního okresního archivu v Přerově, Olze Bobišové, cvičitelce TJ Sokol Kojetín, Jarmile Juřenové, manželce zesnulého Lubomíra Juřeny, a Bronislavu Bobišovi, současnému předsedovi Tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín, za poskytnutí veškerých podkladových materiálů. Můj dík patří i mé rodině a mým přátelům za jejich podporu a povzbuzení v průběhu studia.

1 Kojetín – jeho minulost a současnost

Město Kojetín leží na pravém břehu řeky Moravy mezi městy Kroměříž, Přerov a Prostějov, tedy na úrodné Hané.

První písemná zmínka o Kojetíně sahá do roku 1233. V listině moravského knížete Přemysla z tohoto roku se hovoří o újezdu kojetínském. Ve 12. století Kojetín byl v držení pražského biskupství, které trvalo až do doby husitského hnutí. Poté bylo panství zastaveno Jiřímu ze Šternberka. Až do počátku 18. století se vystřídalo v panství několik významných moravských i cizích rodů.

Velkého rozmachu nabylo město za pánů z Pernštejna. Došlo v té době k rozvoji řemesel, obchodu i poddanských hospodářství. V roce 1523 udělil český král Ludvík Kojetínu právo výročního trhu. Na konci 16. století však došlo k rozpadu velkého perštejnského dominia.

Kojetín postihla třicetiletá válka. V červnu roku 1643 vpadlo do města na 1600 švédských vojáků, kteří město zle zpustošili. Následkem válečných událostí zůstalo v Kojetíně 65 pustých usedlostí.

Kojetín se během války dostal do područí šlechty. 20. prosince 1720 se kojetínské panství opět dostalo do držení pražského arcibiskupství, což připomíná znak města Kojetína. Skládá se z modrého pole, ve kterém je zlaté břevno červeně mřížované. Tento znak můžeme najít již na barokní soše sv. Vendelína od B. Fritsche z roku 1747, která je umístěna na kojetínském náměstí.

V roce 1787 za doby josefínských reforem byl ve městě zřízen magistrát, který se skládal z purkmistra, syndika a dvou radních. Magistrát řídil záležitosti správní, politické a hospodářské. Město Kojetín bylo v 18. století rozděleno na tři části - vnitřní město a tři předměstí: kroměřížské, vyškovské, a olomoucké. Za Josefa II. bylo zavedeno samostatné číslování pro každou část města s německým označením. Až v roce 1868 ulice dostávaly české názvy.² V roce 1829 se začala stavět nová radniční budova a v roce 1830 nová budova fary, která je dodnes skvělou ukázkou interiéru druhého rokoka.³

²ROHOVÁ, H. *Historie a současnost Základní školy Kojetín, Svatopluka Čecha 586, okres Přerov*. Bakalářská práce. Olomouc: Pedagogická fakulta UP, 2010.

³ROHOVÁ, H. *Historie a současnost Základní školy Kojetín, Svatopluka Čecha 586, okres Přerov*. Bakalářská práce. Olomouc: Pedagogická fakulta UP, 2010.

1.1 Kulturní památky Kojetína

Vzhledem k bohaté historii města a vlivem historických událostí se v Kojetíně zachovalo poměrně dosti historických památek. Nejvýznamnější kulturní památkou, která je z doby pozdního feudalismu, je kostel Nanebevzetí Panny Marie. Je dominantou siluety města, neboť jeho honosná stavba nejvíce upoutává. Na původním gotickém půdorysu se tyčí mohutná barokní stavba, pocházející z konce 17. století. Kompozici kojetínského chrámu završuje dvojvěží a štít upravený ve druhé polovině 18. století. Interiér byl jednotně zařízen kolem poloviny 18. století ve stylu navazujícím na vzory vídeňského klasicismu.

Naproti kostela stojí fara. Je to jednopatrový dům z poloviny 18. století, jehož vnitřní prostory jsou doplněny křížovými a valovými klenbami. Hlavní sál je vyzdoben rokokovými malbami a žánrovými výjevy.

Druhou dominantou města je radnice, která byla vystavěna rovněž v 18. století. V průběhu 19. století prošla několika architektonickými změnami. V srpnu roku 1895 budovu postihl ničivý požár, kdy z původních prostor se zachovaly pouze místnosti v přízemí a i ty byly hasicí vodou částečně zničeny. V průběhu dvou let probíhala náročná rekonstrukce, která ráz historické budovy zachovala. Budova tedy opět zdobí západní část kojetínského náměstí.

Střed náměstí tvoří mariánský sloup, motiv typický pro barokní období. V letech 1704 – 1705 ho dal ho postavit kojetínský měšťan Johanes Kulhan. Mariánský sloup je z hlediska ikonografického považován za morový sloup. Vedle morového sloupu stojí socha svatého Floriána, ochránce před požárem, a z druhé strany socha svatého Vendelína, ochránce stád a domácího zvířectva. Sochy vytvořil moravský barokní umělec Bohumír Fritsch, který se rovněž podílel na tvorbě soch bočních oltářů kostela.

Jednou z nejstarších kulturních památek Kojetína je židovská synagoga, která připomíná existenci židovské komunity na území města. Dnes slouží jako kostel církve československé husitské. K významným židovským památkám rovněž patří hřbitov, kde se pohřbívalo až do počátku 40. let 20. století. Smutný konec Židů dnes připomíná pamětní deska na budově synagogy, která uvádí všechny oběti holocaustu.⁴

⁴ ROHOVÁ, H. *Historie a současnost Základní školy Kojetín, Svatopluka Čecha 586, okres Přerov*. Bakalářská práce. Olomouc: Pedagogická fakulta UP, 2010.

1.2 Současnost města Kojetína

Město Kojetín leží na důležité dopravní křižovatce železniční trati mezi Přerovem, Brnem a Kojetínem, což skýtá své výhody – snadná dostupnost do okolních regionů.

Úrodná Haná, ve které město leží, umožňuje rozvoj zemědělství. Vznikly zde podniky, jako je cukrovar, lihovar, mlýn, jejichž tradice sahají až do 17. století. Cukrovar Kojetín vlivem hospodářské situace a tendenci cukrovary sdružovat před pár lety zanikl. Nemalou tradici má i místní zemědělské družstvo, nyní agrodružstvo. Po roce 1989 vznikly v Kojetíně i soukromé formy zabývající se různým odvětvím průmyslu. Jsou to menší firmy poskytující zaměstnání jen pro malý počet obyvatel. Celkově je nezaměstnanost ve městě poměrně vysoká, přesahuje celorepublikový průměr.

V devadesátých letech ve městě začaly vznikat podmínky pro rozvoj turismu. Vzhledem k tomu, že město leží na břehu řeky Moravy, na okraji města probíhá Moravská cyklotrasa Jeseník – Břeclav a další cyklostezky se budují. Na řece Moravě lze provozovat i vodní turistiku. Okolí vodního toku je lemováno rovinnou Hanou, lužními lesy i zvedajícím se úpatím Chřibů. Příroda v okolí města poskytuje domov rozličnému ptactvu, včetně labutí, i vysoké zvěři.

Před pěti lety došlo k rozsáhlé rekonstrukci místního koupaliště. Byly vybudovány nové bazény a vodní atrakce jako je např. tobogán. Tento vodní areál je hojně navštěvován nejen místními obyvateli, ale i turisty a návštěvníky z okolních měst a obcí.

Obchodní síť je v současné době je jen v malé míře zajištěna místními obchodníky. Většina obchodního trhu je pokryta obchodníky vietnamské národnosti. Místní restaurace nabízejí široký sortiment občerstvení nejen pro turisty a návštěvníky, ale i pro místní obyvatele, které tyto služby využívají ke konání oslav, svateb a jiných příležitostí.

Nezbytnou součástí života ve městě je poliklinika, spořitelna, pošta a jiné instituce sloužící občanům a široké veřejnosti.

Důležitým článkem života ve městě je rozvoj školství. V současné době jsou v Kojetíně tři základní školy (z toho jedna bývalá zvláštní), gymnázium a mateřská škola. Mezi školská zařízení patří dům dětí a mládeže a školní jídelna. O kulturní život ve městě pečuje městské kulturní středisko, které pořádá různé výstavy, koncerty, přehlídky, apod.

Kulturní a národopisné tradice zaujímají významné místo a mají dlouholetou tradici. Velmi aktivní je v tomto směru soubor Hanácká scéna působící již 50 let a tvůrčí skupina Signál 64, ve které se angažují místní výtvarníci a umělci. Od roku 1999 pořádá každoročně město ve spolupráci s kulturním střediskem Kojetínské hody, jejichž program je doplňován i vystoupením národopisných souborů ze zahraničí.

Jednou z nejvýznamnějších kulturních akcí roku je přehlídka divadelních amatérských souborů. Sjíždějí se zde soubory z celé republiky, aby předvedly své divadelní umění. Výherce postupuje do celostátní soutěže. Úroveň přehlídky je velmi vysoká, v porotě zasedají profesionální porotci. Občané Kojetína i okolí mají tak možnost strávit příjemné chvíle v rámci kulturního zážitku v místní sokolovně, kde se přehlídka pořádá.

Pro svoji krásu a bohatou historii je město Kojetín klenotem střední Hané a je otevřeno všem návštěvníkům obdivujícím kouzlo přírody a lidského umění.⁵

⁵ ROHOVÁ, H. *Historie a současnost Základní školy Kojetín, Svatopluka Čecha 586, okres Přerov*. Bakalářská práce. Olomouc: Pedagogická fakulta UP, 2010.

2 Vývoj Sokola Kojetín od roku 1888 do roku 1987

V březnu 1888 se sešlo 28 kojetínských občanů, tělocvičných nadšenců, aby po vzoru jiných měst založili také v Kojetíně tělocvičnou jednotu Sokol. Počet příznivců Sokola i počet cvičících pak ve městě stoupl. Jednota během svého stoletého trvání prožila nejen období rozvoje a rozkvětu, ale také období stagnace a úpadku. Nebylo kde cvičit, nebylo prostředků, prosazení nové myšlenky a nového spolku v kojetínském prostředí nebylo snadné. Bylo velkým štěstím, že jednota měla ve svém čele nadšené a obětavé pracovníky, kteří pro Sokol a pro cvičení obětovali mnoho ze svého volného času, rozvoji jednoty věnovali všechny své nejlepší síly.

Ze sbírek, nadšení, obětavosti a pracovitosti členů byla v roce 1928 postavena nová sokolovna, na svoji dobu moderní tělovýchovné zařízení. Dodnes je chloubou města. Mnoho členů jednoty obětovalo své životy v boji proti fašismu, za osvobození vlasti z fašistické okupace.

S nadšením se obnovovala tělovýchova po osvobození v roce 1945. Sjednocení tělovýchovy v roce 1948 otevřelo cestu novým možnostem jejího rozvoje. Kojetínský Sokol, později sjednocená tělovýchovná jednota Slavoj a od sedmdesátých let opět Sokol, odchoval mnoho významných tělovýchovných pracovníků i reprezentantů.

Práce zachycuje v základních rysech uplynulých víc jak sto let činnosti jednoty. Snaží se zachytit především základní, uzlové momenty a ukázat na poslání tělovýchovy v životě společnosti: přispívat ke zdravému rozvoji člověka. Zdůrazňuje jeho význam pro výchovu dětí a mládeže.

Tělovýchovná jednota Sokol v současné době vstoupila do druhého století svého trvání. Dále rozvíjí a prohlubuje odkaz zakladatelů tohoto hnutí v Kojetíně. Obohacuje tělovýchovnou činnost o moderní prvky a snaží se, aby se stala přitažlivou pro co nejširší vrstvy obyvatelstva. Uplynulo jedenáct let druhého století trvání TJ Sokol Kojetín. Mnohé se však změnilo, především pak po roce 1989, a to zejména vlivem celospolečenských změn. V tělocvičně se i nadále ozývá hláhol cvičenců, cvičení je však obohacováno o nové prvky. Odkaz zakladatelů Sokola v Kojetíně je tak nesen do 21. století. Jeho význam spočívá i ve výchově mládeže, kdy po generace byl rozvíjen nejen smysl pro pohyb a krásu z pohybu, ale i smysl pro morálku a soudržnost.

2.1 Vývoj Sokola Kojetín od založení do roku 1891

Síla a mužnost,
činnost a vytrvalost,
láska k rolnosti,
dobrovolná práce a kázeň,
vzájemný bratrský vztah členů....

To jsou myšlenky a zásady pro život a činnost členů organizace Sokola tak, jak je formulovali zakladatelé této tělocvičné organizace Dr. Miroslav Tyrš a Jindřich Fügner. Spolu zakládali první organizaci – spolek Sokol Pražský, prvním starostou byl zvolen Fügner. Oba vypracovali zmíněné zásady, zasloužili se o výstavbu první sokolovny v Praze, postupně sestavili sokolský kroj. Byli zakladatelé jedné z nejvýznamnějších společenských a sportovních organizací v naší vlasti, jejichž ideály dále rozvíjely generace nadšenců.

Zrod organizace Sokola v Kojetíně se stal velkým svátkem. O tom svědčí první řádky kroniky tělovýchovné jednoty v Kojetíně. Kronikář tehdy v roce 1888 napsal: „Významný a jistě památný pro nás byl rok založení naší jednoty 1888. V tomto roce rozvířila klidnou hladinu společenského života v našem městě myšlenka slavných zakladatelů Sokola Tyrše a Fügnera tak, že chopili se této vznešené idey mužové v popředí stojící a založili naši jednotu. S nadšením a horlivostí šířili a v jarý život uváděli vznešenou myšlenku sokolskou, což dokazuje bohatá a plodná práce toho roku.“⁶

Ustanovující výbor se sešel dne 28. března 1888 a jeho základ tvořilo již dříve ustanovené tělocvičné družstvo, které se scházelo již delší dobu, aby „tělocvikem tužili tělo“, jak píše kronikář. Na zakládající valné hromadě bylo tehdy přítomno 26 členů a prvním starostou byl zvolen Ing. Josef Vrtěl. Dalšími členy výboru pro volební období byli zvoleni Josef Habán, Julius Kopp, František Olšaník a Leopold Veselý. Na první výbor čekala řada úkolů spojených se zahájením činnosti, prezentací nové organizace navenek – všichni členové měli sokolské kroje, zabezpečení prostor pro cvičení mužů a dorostu a podobně. Vznikl tak

⁶ Kronika tělovýchovné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1888 do roku 1928, s. 2.

základ pro rozvoj tělovýchovy, která měla příznivý vliv na rozvoj výchovy mladé generace, a to nejen po stránce tělesné, ale i mravní a estetické.

Nejvýznamnější událostí roku 1888 se pro kojetínské Sokoly stala slavnost „odhalení praporu“. 18. a 19. srpna se do Kojetína sjely jednoty z Vyškova, Kroměříže, Brna a dokonce i jeden zástupce organizace z Vídně. Sláva to byla velká, o čemž svědčí opět popis programu z 19. srpna. Kronikář průběh popsal následovně: „Ráno 19. srpna budiček, vítání hostů, seřazení a průvod na hrubou, pak slavnostní řeč, odhalení praporu, zarážení hřebů a odevzdání praporu nově zvolenému praporečníkovi bratru Hrabalovi. V poledne banket, odpoledne veřejné cvičení se závody, večer věneček. Za slavnostního řečníka byl požádán dr. Vysloužil. Hudbu popoháněti měl bratr Ryšavý.“⁷

Koncem roku měla jednota v Kojetíně již 75 členů. Důležité rozhodnutí schválila valná hromada v počátku roku 1889. Svým usnesením schválila vstup kojetínského Sokola do župní jednoty moravské v Brně, do okrsku přerovského. Podobně jako jiné spolky a organizace i Sokol přes veškeré nadšení musel bojovat o prostory ke svému cvičení. Z počátku využíval prostor v budově na Hrázi.

V uvedeném roce se tělocvična přestěhovala z Hráze do hotelu pana Bradny na náměstí. Zajímavý byl tehdy postoj místní školní rady, která zamítla žádost Sokola o propůjčení tělocvičny ve škole chlapecké s odůvodněním „v budovách školních jiné živly, než školní mládež, není dovoleno zaváděti.“⁸ Již další rok (1890) své stanovisko školní rada změnila a za určitých podmínek umožnila členům cvičit ve školní tělocvičně. Pravidelně se v ní scházelo 14 cvičenců. Událostí bylo doplnění cvičebního náradí, byla zakoupena nová hrazda. Cvičení bylo směřováno vždy k veřejnému vystoupení a tak kojetínští Sokoli postupně předvedli své sestavy v Morkovicích, v Hranicích na okresním sjezdu, v Kroměříži a na veřejných cvičeních v Kojetíně. Všechna vystoupení byla provázána nadšením a snahou o co nejlepší předvedení cviků s cílem být dokonalí na II. sokolském sjezdu v Praze v roce 1891. Účastnilo se ho 16 Sokolů v krojích a z nich 10 cvičilo při vystoupeních. Jednota měla koncem roku 82 členů.

⁷ Kronika tělovýchovné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1888 do roku 1928, s. 2.

⁸ Kronika tělovýchovné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1888 do roku 1928, s. 3.

2.2 Vývoj Sokola Kojetín od roku 1892 do roku 1909

V následujících čtyřech letech se tělocvičné jednotě Sokol v Kojetíně opravdu dařilo. Počet členů vzrostl až na 135 a např. při veřejném cvičení v Kojetíně v roce 1894 cvičilo celkem 99 kojetínských cvičenců v 9 družstvech, což bylo podle kronikáře neobvyklé. V průběhu kalendářních roků byla v té době pořádána veřejná cvičení téměř ve všech okolních městech a bylo dobrým zvykem cvičení „sousedů“ se účastnit. Tak se kojetínští Sokolové prezentovali svými vystoupeními ve Vyškově, Kroměříži, Přerově, Hranicích – zde uspělo kojetínské družstvo a vydobylo si II. cenu. Za Kojetín tehdy cvičili: Hlaváč, Olšanský, Gazda, Řezníček, Leopold Polák a Rajmund Macenauer. U členů Sokola, z nichž byla i řada mladých lidí, se rozvíjel nejen smysl pro pohyb a radost z pohybu, ale i možnost naučit se své tělocvičné dovednosti předvést široké veřejnosti. Naučili se navazovat kontakty s jinými cvičenci, vznikaly kamarádské vztahy. Všechny tyto skutečnosti měly příznivý vliv na mravní výchovu nejen dospělých, ale i dětí a mládeže. Především u dětí se vytvářela potřeba soudržnosti a na druhé straně bylo potlačováno sobectví, samota, nepřátelství.

Sokolu se dařilo cvičení, ale nebylo ani před více jak sto lety vše ideální. Koncem roku 1893 zaznamenal kronikář: „Bratr náčelník si trpce ztěžuje na podmětnou podvratnou činnost jednoho bratra – cvičitele, že bratry jednoho po druhém ze cvičení odváděl, až sám cvičiti přestal.“⁹ To byl ale pouze počátek rozporů, hádek a nevraživostí, které převládly a negativně ovlivnily rozvoj sokolského hnutí na několik roků. Tak například počátkem roku 1896 vytýkal člen Sokola Křeček náčelníkovi (Hubáček), že se zúčastnil podniku nečeského a Sokolu nepřátelského. Mimořádná valná hromada provedla změnu a náčelníkem byl zvolen Olšanský. Výbor pokračoval v „destruktivní“ činnosti a v roce 1897 přijal usnesení o přestoupení kojetínské jednoty z dosavadní župy Středomoravské a přestoupila k nově vytvořené župě v Kroměříži.

Rok 1898 označil kronikář dokonce jako rok nešťastný pro kojetínský Sokol. „Osobní boj – nesnáz a nevraživost dostoupily vrcholu. Byla hrstka bratří, kteří se snažili s tím větším úsilím udržeti rozpadající se jednotu a zahnatí zhoubnou chorobu, již po dvě léta neúprosně na těle jednoty hlodající. Marně bratři jednatelé vroucími slovy volali po bratrské, svorné a radostné práci.“¹⁰ Tyto věty naprosto jasně vypovídají o vzniklé a vleklé krizi, kterou

⁹ Kronika tělovýchovné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1888 do roku 1928, s. 7.

¹⁰ Kronika tělovýchovné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1888 do roku 1928, s. 9.

kojetínský Sokol procházel a doslova jen přežíval řadu dalších roků. Převládaly spory a třenice ve vedení jednoty a nedařilo se naplnit tělocvičny cvičenci. Počet cvičenců byl sice stále kolem jednoho sta, ale těch aktivních a ochotných pracovat pro druhé bylo opravdu málo. Přes veškerý útlum a malý zájem se vyskytly i tzv. příznivé události a projevy činnosti.

Významnou událostí, která alespoň na čas osvěžila nadšení a zápal pro krásné sokolské myšlenky, bylo zřízení ženského odboru Sokola Kojetín v roce 1902. Ženy znovu oživily cvičením spolkové místnosti v restauraci Na Hrázi, kde se kromě pravidelného cvičení odehrávala i poměrně bohatá činnost zábavního oddílu. Ten v letech malého zájmu o tělocvičnou činnost organizováním a nácvikem divadelních her, pořádáním veřejných zábav a večírků udržoval jednotu „při životě“. O tom, že krize kojetínské organizace byla hluboká a vleklá, svědčí i zápis v kronice z roku 1906: „Činnost jednoty byla chabá i po stránce pořádání zábav,... Příčinou úpadku byl nedostatek ochoty a obětavosti členstva. Zábavní odbor zanikl nadobro. Cvičení bylo zanedbáváno – jen několik horlivců, jichž počet zřídka převýšil 6, účastnilo se cvičení. Byl to rok smutný – potrvá velká ochablost a netečnost ve všech a zdálo se, bude-li se pokračovati tak dále, že snad jednota zanikne nadobro.“¹¹

Situace se začala zlepšovat v následujícím roce. Znovu se začalo cvičit na Hrázi, 13 Sokolů vystoupilo na veřejném cvičení v Kroměříži, a Chropyni, na sletu v Holešově a vše směřovalo k účasti na V. všesokolském sletu v Praze. Této, pro Sokolstvo, vrcholné akce roku 1907 se zúčastnilo a sestavu prostých zacvičilo s ostatními i 8 členů Sokola Kojetín a 7 členek cvičilo s ženami z celé země s kužely. Byla obnovena činnost odboru vzdělávacího a kulturního, s úspěchem členové jednoty předvedli tři divadelní představení. S novou energií se ujal řešení organizace i výbor pod vedení starosty Hybíka. Úkolem byla náprava škod z minulých let – obnova zničeného inventáře, inventura a doplnění krojů a prošetření situace s cihlami na výstavbu sokolovny, které někdo rozprodal a nikdo nevěděl, kde jsou finance. Příliv nového úsilí a nadšení byl příslibem pro důstojný průběh dalšího roku, ve kterém slavila jednota 20. výročí od založení. Výčet aktivit i krásných umístění a cen z nejvýznamnějších cvičení a především nebývalá účast mužů (34) a žen (20) při veřejných vystoupeních v Kojetíně, Tovačově, Chropyni a Morkovicích svědčí o překonání potíží z let minulých. Podobně aktivní byl i odbor zábavní, který na podzimní večery organizoval taneční večery, jež se těšily velké oblibě.

¹¹ Kronika tělovýchovné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1888 do roku 1928, s. 17.

2.3 Vývoj Sokola Kojetín od roku 1910 do roku 1913

Vlna nové aktivity vyvrcholila žádostí jednoty určené představitelům města o darování pozemku vhodného na výstavbu sokolovny. Městské zastupitelstvo žádosti vyhovělo a darovalo Sokolu Kojetín pozemek u silnice, vedoucí do Chropyně. V té době měla kojetínská jednota okolo 150 členů. V období květen až září roku 1910 vystoupili členové s ukázkami cvičení v Kojetíně a okolí celkem sedmnáctkrát, to znamená téměř každou neděli. Aby mohla vystoupení cvičících a všechny další kulturní a společenské akce probíhat důstojně v prostorách sokolovny, zakoupila jednota chalupu se zahradou v ulici Ztracená a s velkým nasazením a úsilím všech členů bylo vybudováno krásné cvičiště, jež sloužilo nejen Sokolu, ale i jiným organizacím. Školy mohly při výuce tělocvičnu i areál sokolské zahrady využívat zdarma a je třeba podotknout, že Sokolové byli na své dílo patřičně hrdí. O všeobecném využití zahrady svědčí i to, že po zimě 1911 bylo na cvičišti zřízeno kluziště, na kterém byla s velkým ohlasem uspořádána maškarní merenda. V následném roce tvořilo členskou základnu dokonce 142 mužů a 81 žen, z nichž většinu tvořila mládež. V nadcházejících letech žila kojetínská organizace bohatým životem ve všech oblastech.¹² Kojetínská mládež se tak zapojila svým úsilím a prací do vybudování nového sokolského areálu. Tato činnost přispěla k rozvoji jejich zodpovědnosti a pracovitosti.

2.4 Vývoj Sokola Kojetín od roku 1914 do roku 1918

Nikdo netušil, že se schyluje k tragédii celé Evropy, následně celého světa. Na celé roky bude činnost nejen Sokola, ale i ostatních společenských organizací ochromena, respektive zastavena úplně. Nastal rok 1914 a byl až do konce června velmi činorodý. Od počátku roku se podařilo zajistit cvičení mužů, dorostenců i žáků a samozřejmě i žen. I ostatní odbory – zábavní a vzdělávací vyvíjely od počátku roku činnost, až nastal osudný den 28. 6. 1914. Byl to den návštěvy následníka trůnu arcivévody Františka Ferdinanda, jeho manželky Žofie a jejich doprovodu v srbském Sarajevu. Při cestě z vlakového nádraží na radnici byli po nezdařeném bombovém atentátu zastřeleni Gavrilo Principem, srbským atentátníkem. Tato tragická událost byla v příštích dnech použita jako záminka pro Rakousko-

¹² Kronika tělovýchovné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1888 do roku 1928, s. 23.

Uhersko k vyhlášení války Srbsku. Do střetu se postupně zapojily další země v Evropě, Asii a nakonec válečná vřava pohltila celý svět.

Na společenské a sportovní organizace v našem městě, stejně jako všude jinde, dolehla tíha válečného stavu koncem července 1914. Ve dnech 26. a 28. 7. 1914 byli v souvislosti s vyhlášenou všeobecnou mobilizací povoláni a odvedeni do vojenských jednotek téměř všichni dospělí členové Sokola. Bylo jich 74 a jejich odchod zaznamenal zastavení života jednoty v Kojetíně. Situaci popsal kronikář následovně: „Veškeré cvičení zastaveno. Tísňivá, úzkostná nálada ovládla mysl všech, neboť cítilo se, že nastává strašný zápas mezi otroctvím a svobodou, v němž rozhodovati se také bude o národ český. Každý s rozechvěním čekal, kdy a jak tento hrozný zápas skončí.“¹³ Zbývající členové byli aktivní alespoň tím, že projíždějícím vojákům přinášeli drobné občerstvení a při úpravách chlapecké školy, zabrané vojskem na lazaret, pomáhali připravovat prostory pro raněné vojáky. O vánocích pak připravili pro raněné Štědrý večer. Smutně končil rok 1914 a stejně smutně začal rok 1915. V kronice Sokola Kojetín jsou právě rokům 1915 a 1916 věnovány pouze malé odstavce, nebylo o čem psát, protože nebylo žádné činnosti. Na čas utichl společenský, kulturní a tělovýchovný život ve městě. Ze školy se stal lazaret a i děti si uvědomily tíhu a nebezpečí války.

První záznamy obnovení aktivity se projevují v následujícím roce 1917. V jarních a letních měsících bylo obnoveno cvičení a zábavní odbor nacvičil a předvedl dvě divadelní vystoupení. Část výtěžku z veřejných vystoupení byla věnována vdovám a sirotkům po padlých členech jednoty v Kojetíně, Červenému kříži, ošacovacímu a stravovacímu spolku apod. Opravdu příznivým rokem byl ale až následný rok 1918. Lidé na základě zpráv z bojišť a ohlasů z politického a veřejného dění začali tušit, že se opravdu „blýská na lepší časy“. I v životě sokolské jednoty se celková situace ve společnosti odrazila zvýšenou aktivitou od počátku roku, i když k říjnu bylo ještě daleko. Jednota měla v tomto roce již 157 členů (11 stále ve vojenských oddílech). Již v jarních měsících cvičili členové na veřejné akademii a okrskových cvičeních v sokolské zahradě. Účastnili se také cvičení v Uhřetěších a Křenovicích, župního cvičení ve Zdounkách a Hulíně, dokonce i akademie dorostu Tyršova tělocvičného ústavu v Praze. Podobně aktivní byl i odbor zábavní, který uspořádal kromě tanečních hodin pět večírků, maskarní merendu, silvestrovskou zábavu a ve spolupráci s agrárním dorostem i zábavu ve prospěch Českého srdce, menšinového školství a Národního

¹³ Kronika tělovýchovné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1888 do roku 1928, s. 29.

divadla v Brně. Těmto institucím byla následně rozdělena částka 9 800 Kč., výtěžek z pořádaných akcí. Významným dnem byl 23. květen, kdy zahájilo činnost stavební družstvo pro postavení sokolovny v Kojetíně.

Jak jsem se již zmínila, aktivita jednoty se odvíjela od politického, veřejného a společenského života. Prvním vážným impulsem, jež oslovil širokou veřejnost, byla bezesporu tříkrálová deklarace. Mírová jednání v litevském Brestu o ukončení válečných hrůz se stala inspirací pro české poslance říšské rady, zemské sněmy historických českých zemí a řadu představitelů české kultury k sepsání a zveřejnění tzv. tříkrálové deklarace – prohlášení ze dne 6. ledna 1918 požadující autonomii pro Čechy a Slováky a jejich spojení v jeden státní celek v rámci Rakouska – Uherska. Byl to první signál k ukončení tvrdého režimu absolutismu a první známka o konci rakouské říše. I mladá generace byla v rámci společenského a tělovýchovného života vtažena do nadšení a touhy po samostatnosti státu. V této době význam výchovy spočíval v otázce vlastenectví a uvědomění si svého místa na zemi.¹⁴

2.5 Vývoj Sokola Kojetín od roku 1918 do roku 1922

Přišel 28. října 1918, kdy propuklo nadšení, radost a jásotu z nabyté svobody. Starosta Sokola Kojetín Ferdinand Venclík neopomněl v kronice vyzvednout význam bratrů sokolů pro získání pro získání svobody a samostatnosti. Popsal to slovy opravdu krásnými: „A sem patří vzpomínka těm, kdo pracovali nejvíce o dobytí svobody. Byli to na prvním místě sokoli, kteří utvořili tvrdý kádr uvědomělého vojska odbojného za hranicemi – naše nesmrtelné legie, a byly to ideje sokolské, jež daly tomuto vojsku pevnou, nerozbornou organizaci. A my směle můžeme říci, že svobodu naši nám vydobylo sokolstvo a sokolské ideály.“¹⁵

Jako vyjádření úcty a vděku kronika mimo jiné uvádí i jména sokolů, kteří obětovali své životy za svobodu a samostatnost našeho národa, jména padlých členů kojetínské jednoty v I. světové válce.

V následujícím roce 1919 žila sokolská jednota poměrně bohatým životem a přípravami na slet, který byl naplánován na další rok. Došlo k dvěma výrazným změnám

¹⁴ Kronika tělovýchovné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1888 do roku 1928, s. 30.

¹⁵ Kronika tělovýchovné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1888 do roku 1928, s. 34.

v organizaci – po 15 letech v čele jednoty odchází na zasloužilý odpočinek dr. Hylák s poděkováním a vděkem za vykonanou práci a řízení Sokola i v těch nejtěžších letech. Mimořádná valná hromada 6. 4. 1919 byla pak svolána za účelem sloučení ženského odboru s jednotou v jeden celek – ženy byly konečně zrovnoprávněny a slečna Pýrková byla zvolena náměstkyní starosty Sokola. Z bohaté činnosti kulturní i vzdělávací stojí za zmínku uspořádání přednášky J. Absolona o propasti a jeskyních Macocha.

Rok 1920 byl rokem sletovým a Sokolstvo si dalo mimořádný úkol. Svou činností a uspořádáním sletu povznést a prezentovat mravní hodnotu národa, pokleslou ve válečných letech, v očích ciziny a vzbudit úctu i u našich nepřátel. Slet svým průběhem, ukázkami cvičení, důstojným chováním a vystupováním všech zúčastněných vzbudil obdiv celého světa. Z kojetínské jednoty se cvičení na sletu účastnilo 6 dorostů, 10 dorostenek, 15 mužů a 10 žen. Dalších 48 mužů a žen se zúčastnilo slavnostního pochodu a sletového dění. Jako by právě slet způsobil nebyvalý příliv nových členů do kojetínské jednoty a další nárůst aktivit. Velkou událostí pro celou kojetínskou veřejnost bylo pořízení sokolského biografu. Původní záměr využít pouze promítání naučných filmů pro školy, musel být pro zájem a tlak veřejnosti změněn a byly promítány i filmy pro veřejnost.¹⁶ Vlivem tohoto technického pokroku měli učitelé možnost obohatit výuku ve škole a žákům přiblížit politické, kulturní i společenské dění.

Velmi zajímavý je z hlediska činnosti a jejího rozsahu rok 1921. Významně se to projevilo v záznamech kroniky, zatímco k popisu událostí v uplynulých více jak 30 letech byla veškerá činnost popsána na jedné až dvou stranách, od uvedeného roku je rozbor a popis činností a událostí jednoho roku obsažen v několika kapitolách, a to na čtrnácti stránkách kroniky. Toto rozvržení se po další roky opakuje:

I. Příslušnost jednoty

- konstatování sounáležitosti k župě Hanácké.

II. Správa jednoty

- popisuje volbu předsednictva, výboru, zábavního odboru, biografického odboru, cvičitelského sboru, stavebního družstva, zdravotního sboru a dále vyjmenovává delegáty na valné hromadě, dozorce kroužků, hospodáře, praporečníky, atd.

¹⁶ Kronika tělovýchovné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1888 do roku 1928, s. 48.

III. *Členstvo*

- např. v říjnu 1921 měla jednota celkem 422 členů a toho 273 mužů a 149 žen, věnuje se výčtu cvičenců.

IV. *Finance a majetek movitý*

- rozbor členských příspěvků, tržeb za nájemné, dary a náklady na činnost, obsahuje základní výkaz za uvedený rok, popis jmění a rozsahu.

V. *Podniky tělocvičné s veřejná vystoupení*

- výčet vlastních vystoupení v Kojetíně a v okolních jednotách, vystoupení cizích Sokolů, zájezdy do Polska atd.

VI. *Činnost vzdělávací*

- odběr sokolských časopisů – celkem 10 titulů a 208 výtisků, výčet proslovů, přednášek, členských večírků, zmiňuje se o vedení kroniky.

VII. *Činnost zábavná*

- popisuje počet a názvy divadelních představení včetně loutkového divadla pro děti, koncerty, taneční zábavy, zábavné večírky.

VIII. *Činnost pobočky v Křenovicích*

- seznam akcí uspořádaných touto pobočkou Sokola Kojetín.

IX. *Biograf*

- přehled promítaných filmů naučných i zábavných.

X. *Majetek movitý*

- stavba sokolovny – věnuje se zvlášť sokolské zahradě, stavbě sokolovny – podrobný popis historie tohoto záměru až do stavu v roce 1921 především činností stavebního odboru a stavebního družstva.

XI. *Události v sokolstvu*

- 12 členů Sokola z celé země se zúčastnilo sletu francouzských gymnastů v Lille, v soutěžích kojetínští zvítězili v družstvech mužů i žen a potvrdili převahu tělocviku nad jinými organizacemi.

XII. *Různé*

- velmi zajímavá zmínka: „ V dnech 24. – 28. října po čas mobilizace proti vpádu Maďarů na Slovensko hlídali starší bratři železniční trať a mosty směrem k Chropyni se zbraní. Hlavní stan byl ve vodárně u Moravy.“¹⁷

¹⁷ Kronika tělovýchovné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1888 do roku 1928, s. 54.

2.6 Vývoj Sokola Kojetín od roku 1923 do roku 1925

Nejvíce prostoru v kronice je věnováno přípravám na výstavbu sokolovny. Byl splněn závažný úkol, po řadě konzultací, odborném posouzení a projednání se členskou základnou byl vybrán pozemek před nádražím – místo, kde sokolovna dodnes stojí a zdobí Kojetín. Jejím otevření však předcházely roky usilovné práce předsednictva, stavebního družstva a všech členů jednoty. V průběhu dalších roků byl postupně připravován materiál – písek z Moravy se každoročně vyvážel na louku u Špalíru a z cukrovaru se postupně hromadila škvára na výrobu tvárnic a bloků. Byla zahájena příprava plánů na nové cvičiště a budovu sokolovny. Stavební družstvo shromažďovalo finanční prostředky. Významným příspěvkem byla tržba za prodej sokolské zahrady. Rozhodla o něm valná hromada 2. února 1923 a v dražbě byla vyvolávací cena 32 824 korun navýšena na konečných 53 000 korun a zahrada byla prodána panu Teličkovi z Kojetína.

Již v dubnu téhož roku byly zahájeny práce na vybudování nového cvičiště na pozemcích určených k výstavbě sokolovny. Celá plocha byla vyměřena a vyrovnána navážkou v některých místech až jeden metr vysokou. Z tří stran byla ohrazena novou zdí – tvárnice mezi betonovými sloupy – ta vydržela až do dnešní doby. Okolo zídky byly vysázeny lípy a vysokokmenné jasany a tím bylo docíleno velmi pěkného prostředí. „Zídka kolem cvičiště a staveniště sokolovny jest pevná, velmi úhledná, podobná zdáli jemné krajce, líbí se jak domácím, tak cizím příchozím, u nichž vynucuje uznání dobrovolné práci našeho členstva, které snížilo celkový náklad na vybudování ohradní zídky, vyrovnání, zřízení a okrášení celého cvičiště na pouhých Kč 27 609, 35. Dnes už je nepochybně, že vhodnějšího místa pro naši sokolovnu není v celém Kojetíně.“¹⁸

Rok 1924 byl obdobím velmi bohatým na činnost. Veřejná vystoupení Sokolů střídaly závody v Kojetíně i okolí, krojované akce a pochodová cvičení, vystoupení na akcích Hanácké župy apod. Za zvláštní zmínku stojí i účast 29 krojovaných kojetínských Sokolů s praporem, kteří vítali prezidenta T. G. Masaryka na nádraží dne 20. června, když projížděl Kojetínem. Touto událostí žilo celé město. Zvláště pak silný zážitek to mohl být pro mladou generaci. Cvičenci vítali tuto významnou osobnost v krojích a mohli si tak uvědomit nejen postavení českého národa, ale důležitost a význam lidových tradic.

¹⁸ Kronika tělovýchovné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1888 do roku 1928, s. 83.

Velké úsilí je i nadále věnováno přípravě výstavby sokolovny. Novým impulsem se stal tlak dalších, konkurenčních tělocvičných organizací – Orla a FDTJ na rovnoprávné využívání sálů a tělocvičen ve školách. Znamenalo to další úbytek nejen cvičebních místností, ale také prostor k uskladnění cvičebního nářadí a vybavení, kterých bylo už tak málo. Stavební fond dosáhl koncem roku 1924 výše 134 000 Kč, což byl dobrý základ pro zahájení stavby. Plány byly v tomto roce vyhotoveny projektantem architektem Františkem Krásným z Prahy. Byl v té době známý díky projektu přestavby Michnova paláce v Praze na Tyršův dům. Projekt byl velkorysý, schválil ho stavební odbor České obce sokolské a následně byl vyvěšen ke zhlédnutí v knihkupectví Boleslava Veselého. Plány nové sokolovny se všeobecně líbily a snaha všech byla zahájit příští rok stavbu.¹⁹

2.7 Vývoj Sokola Kojetín od roku 1925 do roku 1931

Rok 1925 byl rokem plný radostné tvořivé práce a úspěchů, ale i zklamání – stavba sokolovny opět odložena. Jednota žila svým bohatým životem hned od ledna. Konala se valná hromada, na níž byly probírány úkoly sokolských funkcionářů. Dnes kritizujeme byrokratické orgány v našem životě a tak jen pro srovnání, že i před minulými lety bylo funkcionářů víc, než dost. Jednota měla v roce 1925 kolem 310 členů a valná hromada Sokola 22. ledna toho roku volila a obsazovala celkem 97 funkcí.

Postupně bylo zvoleno:

Předsednictvo – 6 členů

Výbor + náhradníci – 10 členů + 4 členové

Účetní a hospodářští dozorcí – 3 členové

Rozhodčí soud + náhradníci – 5 členů + 3 členové

Poslanci do župní valné hromady – 3 členové

Cvičitelé sbory – 25 členů

¹⁹ Kronika tělovýchovné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1888 do roku 1928, s. 92.

Praporečníci – 3 členové

Vzdělávací odbor – 3 členové

Biografický odbor – 10 členů

Krojová komise – 4 členové

Zábavní odbor – 3 členové

Členové nadřízených organizací sokolských - 9 členů

Předsedové odborů pro župní slet – 5 členů

Loutkářský odbor – 1 člen.

Starostou Sokola byl v tomto roce zvolen dlouholetý člen a kronikář Ferdinand Venclík. Především předsednictvo, výbor a předsedové výborů pro župní slet měli před sebou velký úkol. Po řadě jednání a velkém „boji“ s kroměřížskou organizací byla právě kojetínská jednota pověřena přípravou a uspořádáním župního sletu sokolského v tomto roce. Přípravám byla věnována mimořádná pozornost a vážnost, protože slet byl „zlatým hřebem“ činnosti a úspěšný průběh se mohl stát tou nejlepší vizitkou pro Kojetín, kojetínskou jednotu a myšlenky sokolské vůbec. Přípravy vyvrcholily počátkem srpna a tak v termínu konání – 16. 8. 1925 bylo cvičiště a celý Kojetín připraven přivítat Sokoly z širokého okolí, včetně 502 členů župy Těšínské Jana Čapka.

V průvodu, který zahájil sváteční odpoledne, pochodovalo celkem 1815 Sokolů a Sokolek s 11 prapory, 20 dorosteneckými vlajkami a 4 žákovskými. Průvod prošel od nádraží na náměstí, kde všechny účastníky pozdravil z balkónu Okresního domu náměstek starosty Eduard Dudík, starosta župy Hanácké, starosta Sokola Kojetína a další. Hlavní program, jednotlivá vystoupení pak probíhala na krásně vyzdobeném a připraveném cvičišti. Při ukázkách se vystřídaly všechny věkové kategorie mužů i žen a sledovalo je okolo tisíce diváků. Pro všechny bylo připraveno občerstvení, jak napsal kronikář: „Na cvičišti se prodávalo pivo, v bódě víno, mimo to sodovky, uzenina, byla tam kavárna, cukrárna. Všechny požitaviny a pochutiny byly dobré a laciné, bohužel bylo všeho, až na pivo, málo.“²⁰ Slet se vydařil po všech stránkách a zásluhu na úspěchu měly všechny odbory, všechno členstvo, které se svědomitě a obětavě přičinilo o zdar této mimořádné akce (příloha č. 1).

²⁰ Kronika tělovýchovné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1888 do roku 1928, s. 118.

Velmi se zkomplikovala jednání o výstavbě sokolovny. Župní stavební odbor při posuzování plánů, vypracovaných arch. Krásným upozornil na závažná pochybení a technické vady projektu a nařídil plány celkově přepracovat. Při jednáních se nakonec ukázalo, že bude jednodušší zhotovit plány úplně nové, které by lépe vyjádřily potřeby sokolské jednoty. Bylo proto vyhlášeno nové zadání a výběr, nakonec i po zkušenostech a připomínkách z ostatních jednot, kde měly nové sokolovny, byl z 10 účastníků vybrán projekt vypracovaný architektem A. Pilcem z Přerova.

Hlavním úkolem pro jednotu se nyní stává finanční zajištění výstavby, rozpočet totiž činil téměř 800 tisíc korun. Podle záznamu v kronice, patří tyto roky pravděpodobně k jedné z nejlepších etap ve více jak 120leté historii Sokola Kojetín. Hned další rok 1926 byl rokem velmi čínorodým – počátkem července pořádala Česká obec sokolská VII. všesokolský slet. Pro vykreslení atmosféry použijí slova kronikáře: „Světový triumf lásky, obětavosti, sebezapření, síly a kázně – VII. Vsesokolský slet v Praze, krásná pohádka – výsledek obětavé, trpělivé práce statisíců bezejmenných davši národu a celému světu důkaz vyspělosti a ukázněnosti našeho bratrstva sokolského.“²¹

Stejně jako před, tak i po sletu uspořádala kojetínská organizace řadu akcí ve všech odborech se snahou o získání financí pro výstavbu tolik chtěné a potřebné sokolovny. Je zajímavé, že zahájení a průběh stavby je v zápisech z roku 1927 velmi stručný. Kromě zmínky o vyhlášení tzv. pracovní povinnosti pro členy (každý musel opracovat 35 hodin při výstavbě), je vlastní průběh popsán skromně – ještě v jarních měsících se nemohli představitelé shodnout, zda stavbu zahájit, jestli rozdělit výstavbu do etap na několik roků (z finančních důvodů). Nakonec bylo rozhodnuto stavbu zahájit a dokončit v příštím roce – v létě 1928. Proto bylo vypsáno nabídkové řízení na hlavní práce a sice: zednické, železobetonářské, kamenické, tesařské, pokrývačské a klempířské s tím, že pokud nebudou nabídky příznivé za nabízenou cenu, stavba nebude zahájena. Vybraná firma stavitele ing. Zapletala z Kroměříže se svými dodavateli, pomocnými financemi a pracovní činností dorostenců a dospělých členů jednoty opravdu dílo dokončila tak, že mohlo být naplánováno slavnostní otevření na 5. srpna 1928 (příloha č. 2). Sláva to byla veliká, odpovídala významu dokončení díla nejen pro Město Kojetín. V tehdejšímu tisku napsal reportér pod zkratkou tyto věty: „Sokol Kojetín požádal v předvečer otevření nové sokolovny dne 4. srpna slavnostní akademii. Prostorný a útulný sál, účelné zařízení této budovy byl do posledního místečka

²¹ Kronika tělovýchovné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1888 do roku 1928, s. 136.

obsazen. Bylo nutno dáti mnoho přístavků. Měl jsem možnost prohlédnouti celou budovu před počátkem akademie. Nemohlo býti lépe využito každého volného místečka, každého volného koutku a přitom všude tolik volného místa, dostatek prostoru. Zvenčí měl jsem dojem, že vstupuji do nového chrámu, nebo zámku. Starosta velmi přiléhavě nazval novou sokolovnu bílým domem, br. župní starosta chrámem svobody. Bratři a sestry! Máte nádhernou sokolovnu, nedopust'te, aby zela prázdnotou. Máte krásné jeviště a dobré síly, neochabujte! Mnoho zdaru!“²² Hlavní slavnost otevření sokolovny, předání klíčů a celého komplexu do užívání se konalo následující den – v neděli 5. srpna 1928 za přítomnosti zástupců České obce sokolské, Hanácké župy, Města Kojetína a všech členů Sokola. Přítomna byla početná veřejnost a nálada byla opravdu velmi slavnostní. Předsednictvo pod vedením starosty Ferdinanda Venclíka doslova vybojovalo pro Kojetín a otevření sokolovny župní slet a všechny odbory se zapojily do jeho přípravy. Účast 959 krojových Sokolů s 19 prapory a vlajkami ve slavnostním průvodu a nádherná vystoupení cvičících jim byla určitě tou nejlepší odměnou. I další generace nadšených členů Sokola určitě mnohokrát vyslovily všem, kdo se o krásný stánek zasloužily, své díky. Byly tak dány prostorově ideální podmínky pro rozvoj výchovy mládeže po stránce tělesné, estetické, ale i mravní.

Kojetínskému Sokolu se opravdu dařilo. V čele měl stabilní sokolské orgány, schopného a obětavého starostu, ustálený počet členů ve všech věkových kategoriích a bohatou činnost. Již řadu let byl pro Sokol a jeho pokladnu opravdovým „požehnáním“ biograf. Každoročně totiž odváděl do pokladny výtěžek ze své činnosti ve výši 25 – 30 tisíc korun. V roce 1929 byl zakoupen nový promítací přístroj a po opravě dosavadní promítačky byly používány obě a promítání bylo plynulé, bez přestávek. Byla to stále ještě doba němého filmu a pro občany města byl film určitým kulturním vyžitím. „Hudební doprovod obstarával šestičlenný biografický orchestr pod vedením J. Racka. Byl čistě sehraný a výkony jeho, zvláště výborného houslisty Racka, byly mimo pěkné filmy také přitažlivým magnetem pro obecenstvo.“²³ Pokrok se nedal zastavit, a proto bylo v následujícím roce zakoupeno zařízení na promítání zvukových filmů. Počáteční drobné nedostatky byly odstraněny a tak i Kojetín měl díky Sokolu mluvené kino. Nejen dospělým, ale i dětem byla v Kojetíně dána možnost kulturního vyžití. Tehdejší doba skýtala málo kulturního vyžití, nebyla televize, rozhlas jen výjimečně, děti neměly možnost jezdit do kina či divadla, jako je tomu dnes. A tak promítání filmů obohatilo jejich poznání o nové kulturní zážitky.

²² Kronika tělovýchovné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1888 do roku 1928, s. 176.

²³ Kronika tělovýchovné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1928 do roku 1936, s. 28.

V tomto období (roky 1929 – 1931) se v rámci Sokola vytvářely i další sportovní oddíly. Nejprve oddíl odbíjené, pak házené a nakonec v roce 1921 i oddíl stolního tenisu. Začátky stolního tenisu popisuje kronikář následovně: „Stolní tenis počal se hráti v jednotě teprve v roce 1931. Jedno hrací prkno si pořídili členové sami, druhé sestaveno primitivně ze stolů. I rakety hodně primitivní si zhotovili z prkének hráči sami. Hrál se z počátku v mužské šatně, ale poněvadž hráči překáželi při svlékání a oblékání, odstěhovali se do sklepa, k parnímu kotli. Místnost tato je nezdravá a mimo to trpěla nedostatkem dozoru a organizováním hry kázeň u hráčů, proto bylo hraní přerušeno rozhodnutím výboru.“²⁴

2.8 Vývoj Sokola Kojetín od roku 1932 do roku 1938

Snad nejrozsáhlejší zápis o bohaté činnosti Sokola v Kojetíně je z roku 1932. V kronice je uveden na 57 stránkách a velmi podrobně popisuje významné i méně významné události. Již v lednu, na řádné valné hromadě a následném výboru bylo zvoleno a obsazeno 118 funkcí z celkového počtu 333 členů Sokola. Je popsána činnost všech odborů a zvláště pak události roku, které v Kojetíně slaví Sokoli spolu se všemi organizacemi v zemi. Bylo to 100. výročí od narození zakladatele a tvůrce sokolských idejí Miroslava Tyrše a IX. Všesokolský slet v Praze. Oběma událostmi žil v té době dá se říct celý národ a všichni členové jednoty Sokola v Kojetíně se snažili, aby oslavy proběhly opravdu velkolepě a důstojně přes tíživé podmínky hospodářské krize. Význam sletu pro náš národ popisuje kronikář následovně: „Neocenitelnou zásluhou IX. sletu všesokolského jest, že shromáždil ve zdech stověžaté Prahy zase jednou Slovanstvo. Zúčastnili se ho vedle sokolstva československého Jihoslované, Poláci, Rusové, Bulhaři, odumírající větev srbsko – lužická a sokol americký. Nádherným oslňujícím IX. sletem všesokolským, jehož uctěno způsobu strhujícím 100. výročí zrození Tyrše, dobylo Sokolstvo další etapy nesmrtelného hesla „Až na nejvyšší metu.“²⁵ Význam těchto události pro nejmladší cvičence spočíval v uvědomění si soudržnosti nejen mezi nejbližšími cvičenci, ale významu a spolupráce a jednoty mezi národy.

V roce 1933 dolehla společenská krize, přesto se sportovní činnost v Sokole dále vyvíjela. Po oddílech odbíjené, stolního tenisu a házené vznikl oddíl tenisu. Výbor Sokola

²⁴ Kronika tělovýchovné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1928 do roku 1936, s. 62.

²⁵ Kronika tělovýchovné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1928 do roku 1936, s. 139.

na svém jednání v dubnu rozhodl vyhovět žádosti o vybudování tenisového hřiště v rámci cvičiště s podmínkou, že si tenisoví nadšenci uhradí všechny náklady spojené se zřízením tenisového kurtu. Již 25. května téhož roku bylo hřiště oficiálně otevřeno. Tím byl položen základ činnosti, která vydržela až do dnešních dnů.

Hospodářské a politické události v zemi se promítly do činnosti Sokola i v roce 1935. Schylovalo se k válečným událostem a na základě toho, bylo zavedeno branné cvičení. Probíhaly akce jako „Den brannosti“, kterého se účastnili i kojetínští Sokoli. I přes tuto nepříznivou situaci se rozvíjela zábavní divadelní činnost. Činnost vykazoval taky odbor lyžařský a určitých úspěchů také dosáhli cvičenci na náradí a v lehké atletice.

Rozvoj cvičební činnosti i všech odborů v rámci jednoty dosáhl v tomto období mnoha úspěchů a velkého rozmachu završeného oslavami 50. výročí trvání Sokola v Kojetíně. K této příležitosti Sokol Kojetín vydal Pamětní list k 50letému trvání Tělocvičné jednoty Sokol v Kojetíně (příloha č. 3). Hlavní částí oslav byl Slet sokolské župy Hanácké v Kojetíně dne 19. června 1938.

2.9 Vývoj Sokola Kojetín od roku 1938 do roku 1945

V letech 1939 – 1945 činnost jednoty ustoupila do pozadí. Vzhledem k politické situaci u nás i v celé Evropě došlo v roce 1938 k stupňování agrese nacistického Německa vůči Československu. V roce 1938 došlo na základě diktátu čtyř velmocí v Mnichově k odtržení pohraničních oblastí od naší republiky. 15. března 1939 byl zřízen protektorát Čech a Moravy. Byl to den, kdy nastalo pro naši zemi velmi těžké období, kdy náš národ musel trpět pod hrozbou hitlerovských okupantů. Aby se okupantům ztížily jejich plány, byly zakládány odbojové organizace, které vedle jiných úkolů měly uvědomovat obyvatelstvo, posilovat je ve víře, že Hitlerovské Německo bude poraženo. Odbojové organizace byly vytvářeny z příslušníků všech vrstev národa.²⁶

Činnost spolková i cvičitelská byla sice zastavena, avšak být sokolem neznamenal pouze cvičit nebo hrát divadlo. Jak se ukázalo zejména v těžkých chvílích, členové Sokola byli hlavně lidé obětaví, čestní a velcí vlastenci. V Kojetíně vznikla odbojová organizace ze

²⁶ *Sokol Kojetín 1888 – 2008*. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos, s.r.o.

členů tehdejší tělovýchovné jednoty Sokol. Tato organizace byla součástí početné a široce rozložené odbojové skupiny OSVO – Obec sokolská v boji. V čele ústředního vedení v Praze stál dr. Augustin Pechlát. Krycí jméno této organizace bylo „Jindra“. Kojetínskou organizaci vedl ředitel chlapecké školy Jan Šenk. Byl starostou jednoty Sokol v Kojetíně a místostarostou Hanácké župy sokolské v Kroměříži. K utvoření odbojové skupiny v Kojetíně došlo v dubnu 1939. Obě organizace – kojetínská i kroměřížská - organizovaly po mnichovských událostech odsun zbraní a střeliva do úkrytů v okolí. V Kojetíně byly zbraně ukryty na půdě sokolovny, později v pískovišti u řeky Moravy a pak na samotě Včelín u hajného Vernovského. Je možné, že právě otázka úkrytu zbraní v sokolovně a jejich stěhování bylo začátkem činnosti této odbojové organizace. Zbraně pak byly později předány partyzánům v Kudlovské dolině.

Hlavním úkolem skupiny, kterou vedl Jan Šenk, bylo:

1. Dávat lidem důvěru a posilovat je ve vědomí, že jednou přijde den osvobození a návrat k samostatnosti.
2. Sbírat zpravodajský materiál a prostřednictvím husté sítě sokolských odbojových organizací jej předávat dál.
3. Ve vnitřní stavbě organizace bylo přistoupeno k vytváření odbojových buněk – trojek – pro místní odboj. Probíhala příprava k zajištění ochrany mostů, objektů železnice a továrních zařízení.
4. Pečovat o rodiny zatčených a popravených.
5. Poslouchat zahraniční rozhlas a rozšiřovat informace.

Vedoucí kolektiv jednoty tvořili Jan Šenk, Jindřich Riegl, Josef Bajer, Ing. Otmar Schick, Jaroslav Žák, Leopold Mlčoch, Josef Řihošek, František Zouvala. Jaroslav Zázvorka, Dr. K. Trudák, Karolín Novotný, dr. Vojtěch Hýždal, Antonín Bartošek, Vlastimil Hnilica, Antonín Zatloukal, Emanuel Řihošek, Božena Šenková, Anna Hýždalová.²⁷

Tělovýchovná jednota Sokol byla 13. dubna 1941 zakázána. Přes veškeré utajení bylo jen otázkou času, kdy dojde k zatýkání některých členů Sokola. První případy zatýkání se objevily již v září roku 1939. Pak nastala celoprotektorátní vlna zatýkání, která dopadla i na Obec sokolskou. Jednalo se o zatčení velkého počtu vedoucích a známých funkcionářů Sokola. Zatýkání bylo namířeno proti jednotlivcům bez spojení s ilegální protinacistickou

²⁷ *Sokol Kojetín 1888 – 2008*. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos, s.r.o.

činností. K výběru osob a jejich zatčení došlo podle sokolských ročenek z roku 1940 a 1941. K zatčení téměř celého vedení Sokola došlo 8. – 10. října 1941.

Zatýkání proběhlo samozřejmě i v Kojetíně. Dne 8. října byl zatčen starosta Sokola Jan Šenk, 9. října místostarosta Jindřich Riegl, Jaroslav Zázvorka a Jarolím Novotný. Poslední dva byli asi po měsíci propuštěni. Ostatní byli odvezeni do Brna a tam odtud do koncentračního tábora do Osvětimi. Tam byli umístěni do starých dřevěných stodol a je pochopitelné, že za takových podmínek, o hladu a zimě, v nedostatečném oblečení, nemohli dlouho vydržet a skutečně taky brzy umřeli. Stalo se tak na jaře roku 1942. V té době byli v Brně popraveni oběšením i další členové Sokola Leopold Horák, Leopold Mlčoch a Josef Řihošek.²⁸

Při zatýkání v říjnu 1941 bylo v protektorátě zatčeno 1200 členů Sokola. Do koncentračního tábora v Osvětimi bylo odesláno 695 členů, z nich se vrátilo 70 osob. Zásah gestapa byl skutečně drtivý. Zatčením vedoucích kádrů byla organizace zlomena a činnost se dávala jen velmi těžko dohromady.

V Kojetíně k úplné likvidaci sokolské organizace nedošlo. Žila pod krycím jménem „Jindra“ a vedl ji Jaroslav Kazda. Projevila se až na konci války při osvobozování Kojetína a pravděpodobně byla napojena na přerovskou skupinu „Viktor“, vedenou B. Šídou v Přerově. Členem této organizace byl i František Körner z Uhřetovic, který padl 7. května 1945 na břehu řeky Valové. Někteří členové Sokola spolupracovali s odbojovou organizací Moravská rovnost, kterou v Kojetíně vedl Jaroslav Raška, a v souvislosti s tím byli někteří členové Sokola v roce 1944 zatčeni a vězněni.²⁹

K obnovení činnosti Sokola v Kojetíně dochází ihned po osvobození Kojetína v květnu 1945. První řádná výborová schůze se konala 7. června 1945. K oslavě osvobození i obnovení činnosti byla již 27. května 1945 uspořádána „Národní slavnost“ a 8. července pak „Národní tělocvičná slavnost“.

Dne 30. září byla na sokolovně odhalena pamětní deska Janu Šenkovi s nápisem: „Národnímu mučedníku Janu Šenkovi umučenému v Oswiecsimě za dlouholetou práci sokolskou na nehynoucí paměť věnuje IV. okrsek sokolské župy Hanácké r. 1945.“ Jan Šenk byl za I. světové války ruským legionářem. Po válce učil v Kojetíně. Od roku 1930 působil

²⁸ *Sokol Kojetín 1888 – 2008*. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos, s.r.o.

²⁹ *Sokol Kojetín 1888 – 2008*. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos, s.r.o.

jako ředitel všeobecné živnostenské školy a koncem 30. let jako ředitel chlapecké školy v Kojetíně. Jako starosta Sokola byl za II. světové války zatčen, vězněn a zahynul v roce 1942 v koncentračním táboře v Osvětimi.

Vedle této pamětní desky je umístěna i druhá pamětní deska věnována památce dalších padlých sokolských hrdinů: Josef Bajer, ředitel spořitelny v Kojetíně, Ing. Otomar Schick, ředitel lihovaru v Kojetíně, Jaroslav Žák, elektromechanik, Leopold Mlčoch, František Zouvala, Josef Řihošek.³⁰ Hruzy války poznamenaly i kojetínskou mládež. Činnost Sokola byla omezena a někteří jejich cvičitelé během války zahynuli. Tato mladá generace si uvědomila hodnotu zdraví, života. Jejich morální citění bylo umocněno válečnými zážitky.

2.10 Vývoj Sokola Kojetín od roku 1945 do roku 1947

Do čela jednoty se po II. světové válce postavil Vlastimil Hnilica a zpočátku malá účast ve cvičení se postupně lepšila.

16. května 1945 se sešli zástupci všech tělovýchovných spolků, aby projednali sloučení a usnesli se na prozatímním sloučení, jež by řídil zvláštní výbor s názvem „Místní národní tělovýchovný výbor“. Předsedou výboru byl zvolen František Pavelka za Sokol. Majetek jednotlivých spolků zatím spravovali činovníci jednotlivých spolků.

11. a 12. května 1946 zasedal po sedmi letech zase výbor celé Československé obce sokolské. Starostou byl zvolen Antonín Hřebík, jeho náměstky Karel Šauer, František Svoboda, Blažena Martínková a Miloš Kovařík, náčelníkem Miroslav Kavalír, náčelníci Marie Provazníková, vzdělavatelem Antonín Krejčí. Dále bylo zvoleno 28 členů předsednictva.

Politická situace po druhé světové válce měla značný vliv na vývoj Sokola celorepublikově. Na jedné straně byli čeští tělocvikáři a sportovci nadšení pro vytvoření jednotné a veliké celonárodní tělovýchovné organizace. Na druhé straně proti jednotě vystupovali spolky jako Orel, Skauti a jiné. Jednotlivé organizace však měly rozdílnou nejen

³⁰ *Sokol Kojetín 1888 – 2008*. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos, s.r.o.

organizační výstavbu, ale i náplň činnosti, proto nebylo možno ke sjednocení tělesné výchovy dospět.

„Sokolství Sokolství je z nejcennějších statků naší národní kultury. Musí proto zůstatí základem nestranické sjednocené československé tělesné výchovy Sokol se zásadami Tyršovými, s demokracií Masarykovou a s demokratickým socialismem“.³¹

Když ke sjednocení tělesné výchovy nedošlo, rozhodl ústřední výbor Federace proletářské tělesné výchovy zrušit svoji činnost a doporučil svým příznivcům, aby vstoupili do sokolského hnutí, jelikož Sokol byl základnou, na níž bylo možno soustředit tělesnou výchovu a nebylo tedy potřeby tělovýchovných organizací při politických stranách.

V dubnu 1946 pod tlakem ministerstva vojenství a školství o sloučení tělovýchovné jednoty se v sále okresního domu v Kojetíně konala veřejná schůze, na které se jednotlivé organizace vyjádřily ke sloučení. Některé organizace souhlasily, jiné s výhradou (že nebude mít na sloučení ani na tělovýchovu vliv žádná politická strana).

„Ať jsme sloučení či ne – budeme vždy pracovati v duchu sokolském k prospěchu národa a vlasti“.³²

2.11 Vývoj Sokola Kojetín od roku 1948 do roku 1952

Boj za sjednocení tělovýchovy vyvrcholil v únoru 1948. „Vítězství pracujícího lidu v únoru 1948 dovršilo etapu přerůstání národní a demokratické revoluce v revoluci socialistickou. Pro odpor reakčních sil bylo sjednocení tělovýchovného hnutí jako úkol národní a demokratické revoluce uskutečněno až revolucí socialistickou“.³³ Politická situace tedy značně ovlivnila vývoj tělovýchovy. Na základě rozhodnutí Ústředního akčního výboru Národní fronty v Praze ze dne 27. února 1948 splynuly všechny tělovýchovné organizace, svazy, spolky kluby v jedinou celonárodní organizaci se jménem Sokol. Nejvyšším ústředím československé tělovýchovy byl Ústřední akční výbor Sokola, který podporoval politiku

³¹ Kronika tělovýchovné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1946 do roku 1950, s. 93.

³² Kronika tělovýchovné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1946 do roku 1950, s. 105.

³³ *Sokol Kojetín 1888 – 1988*. Vydal Výbor tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín v roce 1988, s. 31.

vlády Klementa Gottwalda a vyzval k vytvoření akčních výborů v sokolských jednotách a župách.

V Kojetíně se jako první sloučil se Sokolem Orel, dále pak Sportovní klub a Dělnický sportovní klub. Sloučení se týkalo jak stránky obsahové, tak i stránky hospodářské. Sokol měl kromě základního cvičení tyto následující odbory a oddíly:

I. oddíl kopané – předseda Leopold Pavlíček

II. oddíl kopané – bývalý DSK – předseda Hromada

oddíl ledního hokeje – předseda František Májek

oddíl tenisu – předseda Vilém Mikulík

oddíl veslařů – předseda František Kafka

oddíl stolního tenisu – předseda Rudolf Silnoušek.³⁴

Na rok 1948 připadlo 60. výročí trvání jednoty. Na počest založení byly akce k tomuto významnému výročí: výstavka památek ze života jednoty, žákovská besídka, beseda členstva a dorostu, slavnostní valná hromada.

Starosta jednoty přednesl slavnostní projev dne 29. 3. 1948, vyzval všechny shromážděné, aby se odebrali k pamětní desce, u níž stála sokolská stráž, položil zde věnec a pravil: „Vzpomínajíce 60 let trvání Tělocvičné jednoty Sokol v Kojetíně, vzpomínáme zde u tohoto posvátného místa všech umučených, popravených v koncentračních táborech a věznicích zemřelých za ideu národní a ideu svobody. Vzpomínáme také všech zemřelých členů naší jednoty za celých 60 let.“³⁵ Minutovým tichem pak vzdali přítomní poctu památce všech mrtvých.

V roce 1949 v souvislosti s reorganizací státní správy a správního řízení došlo také ke změně řízení sokolských jednot. Od 1. 2. 1949 byl zřízen nový správní okres Kojetínský. V Kojetíně vznikl okresní výbor Sokola, který sdružoval a řídil 28 sokolských jednot. V roce 1949 měla kojetínská sokolská jednota 591 členů, z toho 352 mužů a 339 žen. Jednota v tomto roce uspořádala:

- běh vítězství,

³⁴ *Sokol Kojetín 1888 – 1988*. Vydal Výbor tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín v roce 1988, s. 33.

³⁵ *Kronika tělovýchovné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1946 do roku 1950*, s. 62.

- štafetu československo-sovětského přátelství,
- lyžařský zájezd na Turzovku,
- veřejné vystoupení žatstva (25. června),
- tábor na Lukově.

V jednotě kromě základního cvičení byly zastoupeny tyto druhy sportu: odbíjená, tenis, stolní tenis, hokej, košíková, lyžování, kopaná, veslování, které umožnily všestranné sportovní využití kojetínských občanů. Některé sporty byl na vysoké úrovni (/např. tenis hrál krajský přebor, košíková krajskou soutěž apod.).³⁶

V roce 1950 byl celostátně zrušen název Tělocvičná jednota a zaveden název Sokol. Na základě vydaných směrnic o vzájemném propůjčování školních a sokolských tělovýchovných zařízení byl místní národní výbor a jednotný Sokol povinny si propůjčovat tělovýchovné zařízení pro účely tělesné výchova bez úhrady nájemného.

Toho roku byly pořádány školy a kurzy: pomahatelská škola za účasti 32 žen a 20 mužů pod vedením Karla Oppelta a Jaroslavy Olivové, lyžařský kurz pro 30 žáků na Lukov. Od 9. do 31. července byl pořádán ČOS ve slovenské Lubči u Báňské Bystrice branný výcvikový tábor dorostů. Vedoucím byl Vlastimil Hnilica z Kojetína. Jednota Kojetín zapůjčila pro tento tábor 18 stanů. Prvního října byl pořádán v sokolovně kurz pro zdravotníky.

V té době působily v Sokole tyto odbory:

- hokejový: místní národní výbor povolil odboru na podporu činnosti příspěvek ve výši 5.000 a okresní národní výbor 4.000 Kč,
- stolní tenis: mužstvo hrálo 12 zápasů a umístilo se na 4. místě v kraji,
- kopaná: mistrovské zápasy v podzimní sezóně s celkovým hodnocením 49:27, což činilo 20 bodů, dorosti pod vedením Bíbra Františka vyhráli okresní mistrovství a v krajské pohárové soutěži se probojovali do finále,
- veslařský: předsedou byl Jaroslav Kačírek, 27.října 1950 se neznámý zloděj vloupal do loděnice a ukradl všechno nářadí, pokrývky, ručníky, vlajku, kytaru a různé jiné věci v celkové hodnotě 6.500 Kč,
- vzdělávací a zábavní:

³⁶ *Sokol Kojetín 1888 – 2008*. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos, s.r.o.

- a) 4. února byly pořádány šibřinky „Tentokrát byla na Šibřinkách hanácká domácí zabíjačka. Br. Dr. Hloušek zprostředkoval od p. Minaříka z Vyškovské ul. Koupi 150 kg těžkého vepře za 15.000 Kč. V kuchyni se za zabíjačku a sádlo utržilo 22.000 Kč a ještě 2 kg sádla ponechány v kuchyni na příští podniky. Hrubý příjem byl 86.710 Kč, vydání 53.777 Kč, zisk 32.933 Kč“.³⁷,
- b) 21. února pochovávaní basy,
- c) 28. února sportovní karneval,
- d) přednáška k 100. narození T.G.Masaryka,
- e) koncert v sokolovně pod vedením dirigentů Josefa Voždy, Josefa Sedláře a Ladislava Jurčíka.

V jednotě se bohatě rozvíjela také divadelní činnost. Bylo nastudováno pět divadelních her: Zlatá svatba - autor Jan Fabias

- 1) Růžové pondělí – autor Leo Luer
- 2) Zapomenuté melodie – autor neuveden
- 3) Plukovník chce spát – autor neuveden
- 4) Půlnoční vlak – autor neuveden.³⁸

2.12 Vývoj Sokola Kojetín od roku 1953 do roku 1970

V roce 1953 došlo ke změně organizace tělovýchovy. Národní shromáždění schválilo zákon o organizaci tělesné výchovy, který měl zvýšit státní vliv na tělesnou výchovu. Sokol Kojetín se stal v roce 1953 odborářskou dobrovolnou sportovní organizací s názvem Slavoj Kojetín – závodní výbor Cukrovar Kojetín. V roce 1956 měla tělovýchovná jednota Slavoj Kojetín tyto odbory a oddíly: základní tělesnou výchovu, kopanou, stolní tenis, kanoistiku, šachy, tenis. Jako důkaz masového rozvoje tělesné výchovy se i v Kojetíně konala okresní spartakiáda. Na programu bylo 10 vystoupení a trvala dvě a půl hodiny. Městem šel průvod, který tvořilo 806 cvičenců a cvičenek.

³⁷ Kronika tělocvičné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1946 do roku 1950, s. 105.

³⁸ Kronika tělocvičné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1946 do roku 1950, s. 108.

Jedním z úspěšných oddílů Slavoje Kojetín byl oddíl stolního tenisu. Pod záštitou Městského národního výboru v Kojetíně se hrávala soutěž o Velkou cenu města Kojetína, kojetínští závodníci byli na prvních místech okresního přeboru. Významné místo začíná zaujímat kojetínská kanoistika. V září se konal I. roční vodáckého závodu Moravský pohár I. ročníku, jehož zakladatelem byl Karel Fojtách.

V roce 1960 byla tělovýchovná jednota Slavoj řízena okresním výborem Československého svazu tělovýchovy v Přerově. V roce 1962 vstoupily některé oddíly a odbory tělovýchovné jednoty do socialistické soutěže v tělovýchově o titul „Vzorný odbor – oddíl“. Byl to odbor základní tělesné výchovy a oddíl stolního tenisu. Oddíl stolního tenisu obdržel titul vzorný oddíl koncem roku jako první v Severomoravském kraji. Odbory základní tělesné výchovy se zaměřily na zvyšování sportovní úrovně mládeže. Odbor základní tělesné výchovy kromě zajišťování pravidelného cvičení prováděl jarní a letní výlety do přírody spojené s turistickou činností, lyžování plavecký výcvik, apod. K dalším významným odborů a oddílům patřil oddíl košíkové a kopané. Mnohé děti neměly takové rodinné zázemí, které by jim umožňovalo výlety, či aktivity s rodiči. Ti byli zaměstnáni a dětem nemohli věnovat čas ani finanční prostředky pro takové činnosti, které jim umožňoval Sokol Kojetín. Ve své podstatě jim nahrazoval tzv. prarodinné aktivity. Nejenže u dětí rozvíjel tělesnou výchovu, ale obohacoval je o zážitky a vědomosti spojené s cestováním a přírodou.

Činnost tělovýchovné jednoty Slavoj skončila v roce 1968. V Kojetíně se vytvořily tři nové jednoty: TJ Slavoj – kopaná, TJ Ingstav – vodáci a TJ Sokol – základní tělesná výchova, odbíjená. Došlo k zániku některých sportovních oddílů, např. stolní tenis, košíková, hokej a další.³⁹

2.13 Vývoj Sokola Kojetín od roku 1970 do roku 1987

Začátek sedmdesátých let znamenal pro TJ Sokol období nové činnosti v podmínkách samostatné staronové výchovné organizace. Byl to důsledek rozpadu původní sloučené

³⁹ *Sokol Kojetín 1888 – 2008*. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos, s.r.o.

jednoty Slavoj Kojetín. Logicky se stěžejním oborem stala péče o děti a mládež v odboru základní a rekreační tělesné výchovy. Struktura jednoty byla doplněna o odbor turistiky.⁴⁰

Vedení jednoty se ujali členové, kteří v té době již patřili k zasloužilým a kteří, protože jim práce v ní přirostla k srdci, se rozhodli pomoci organizaci v těžkých začátcích. Je nutno vzpomenout Antonii Drexlerovou, která až do roku 1972 zastávala funkci předsedkyně, členů výboru Emanu Řihoška, Jana Ptáčka, Františka Podivínského, Aloise Floru, Antonína Zatloukala a Karla Sýkoru, kteří se obětavě zasazovali o rozvoj tělovýchovné základny. Vedle této „staré gardy“ se do práce zapojila skupina dobrovolných cvičitelů, zajišťující vlastní sportovní náplň. Byli to: Lubomír Juřen, Jarmila Juřenová, Josef Straka, Ivan Ernst, Josef Kotouč a další, kteří se ve velmi skromných podmínkách pustili do práce s mládeží.

Nebylo lehké rozvíjet všechny odbornosti tak, jak si představovali. Velké potíže jim působil stav hlavního tělovýchovného stánku a současně i kulturního stánku ve městě – sokolovny. Do budovy se řadu let neinvestovalo. Byla plánována oprava ústředního topení, rekonstrukce oplocení sokolského hřiště, oprava elektrické instalace a oprava fasády, ale z finančních důvodů se opravy nerealizovaly. Přesto byly výsledky v jednotě více než chvályhodné. Právě v této době byl jednotě udělen titul Vzorný kolektiv II. stupně (1972). O to se přičinil sbor 25 cvičitelů, jenž se staral bezmála o 400 cvičenců.

12. února 1973 byl zvolen nový 18 členný výbor jednoty. Rozhodujícími funkcemi byli pověřeni následující členové výboru:

František Ernst – předseda výboru

Josef Kotouč – místopředseda

Jiřina Kopřivová – tajemnice

Karel Sýkora – politickovýchovný pracovník

Marie Malá – hospodářka

Lubomír Juřena – metodik

Drahomíra Brokešová – zdravotnice

Antonín Bartošek, Antonín Zatlouka a František Juřen – hospodáři sokolovny.⁴¹

⁴⁰ *Sokol Kojetín 1888 – 2008*. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos, s.r.o.

Nový výbor se zasloužil nejen o další rozvoj tělovýchovné jednoty v Kojetíně, ale také o realizaci oprav budovy sokolovny –oprava oplocení sokolské zahrady, oprava okapů, žlabů a jiných nedostatků, rekonstrukce jeviště a oprava sálu.

Rok 1974 znamenal pro tělovýchovnou jednotu začátek příprav na spartakiádu v roce 1975. Dosavadní činnost odboru základní a rekreační tělovýchovné jednoty vedeného Lubomírem Juřenem byla ohodnocena udělením titulu „Vzorný odbor Československého svazu tělovýchovného výboru I. stupně za koncepční a cílevědomou práci a za zavádění nových forem cvičení“. Spartakiády i přes své zideologizování přivedly do tělocvičen řadu cvičenců. Okrsková spartakiáda v Kojetíně byla uspořádána 18. května 1975 a ve 14 skladbách se jí zúčastnilo 2042 cvičenců.

K ostatním již zavedeným cvičebním aktivitám patřila gymnastická soutěž, cvičení s hudbou a kondiční gymnastika. Aby všechny tato záměry mohly být plněny na odborné úrovni, zúčastnili se cvičitelé školení jak na úrovni jednoty, tak i vyšších forem až po absolvování ústřední školy Československého svazu tělovýchovného výboru.

Rok 1976 byl snad kulminačním bodem činnosti jednoty v rámci zájmové rekreační tělesné výchovy. Zájem o cvičení byl tak veliký, že 11 kategorií cvičenců vedlo 32 cvičitelů. V tomto roce bylo zahájeno cvičení rodičů a dětí za přítomnosti doc. dr. Jany Berdychové.

V roce 1977 se začaly čím dál více prohlubovat problémy na zajišťování provozuschopného stavu budovy na jedné straně a na straně druhé problémy s činností výboru především jeho předsedy. Kladně se projevil nástup nového správce budovy Antonína Pěňčíka. Byla odstraněna řada závad z hlediska požární bezpečnosti. Doposud však nebyla vyřešena otázka opravy ústředního topení. Přesto byla tělovýchovná činnost zajišťována v rozsahu let minulých, dokonce došlo i k dalšímu zlepšení. Byl získán pozemek pro letní tábor ve Vrážném u Chornice.

Výroční schůze 15. února 1978 znamenala podstatnou změnu funkcionářů jednoty. Předsedou se stal Alois Hromada, místopředsedou Ivan Ernst, tajemníkem Ing. Jiří Gardavský, metodikem Evžen Salaš, hospodářkou a pokladní paní Dufková, správcem budovy Antonín Pěňčík, zdravotníkem Jan Matoušek, kulturně-výchovným pracovníkem Ladislav Pospíšil, členem výboru Lubomír Juřen. Nový výbor neměl ani zdaleka tolik

⁴¹ *Sokol Kojetín 1888 – 2008*. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos, s.r.o.

problémů se zajišťováním tělovýchovné činnosti jako s tím, jak umožnit její provozování. Na budovu sokolovny byl vydán havarijný výměr, a to na veškeré zařízení. Jediná aspoň trochu provozuschopná zůstala tělocvična. Vzdor těmto podmínkám byla činnost odborů základní rekreační tělesné výchovy i turistiky a oddílu volejbalu zajišťována v požadovaném rozsahu. Byl uspořádán 10. ročník lyžařské školy i letní tábor ve Vrážném. Byl to rok naplněn nejen vlastní bohatou činností, ale též přípravami na spartakiádu 1980 a jednáními o dalším osudu budovy sokolovny.

Vzhledem k nepříznivým personálním podmínkám, kdy někteří členové výboru ukončili svoji činnost, 7. března 1980 byl na členské schůzi zvolen předsedou Lubomír Juřen, místopředsedou dr. František Řezáč, kulturně-výchovnou pracovnící Ivana Oulehlová, organizační pracovnící Jarmila Nikodýmová, hospodářkou Alena Horáková, matrikářkou Marie Hornáková a metodikem Jaroslav Prášil. Cílem kolektivu, který jednotu řídil, bylo vytvoření základních podmínek pro rozvoj tělovýchovy ve městě. Byla zahájena rekonstrukce sokolovny.

V roce 1985 se konala spartakiáda. „Spartakiádní rok 1985 má jistě většina z nás v živé paměti. 18. květen toho roku nepatřil mezi nejpěknější dny – ráno přelo jako z konve. Přestože odpoledne bylo podmráčené a plocha stadionu Morava byla rozbahněná, 2 500 cvičenců předvedlo pohybový koncert, jenž byl po právu odměněn potleskem diváků a slovy chvály oficiálních hostů“.⁴² Rozvíjela se i další činnost, byl založen i nový oddíl softbalu, karate, aerobní cvičení žen, stanová základna ve Vrážném se stala vzorem pro mnohé další základny a také lyžařská škola rozšiřovala řady svých příznivců. Jednotlivé oddíly dosahovaly v soutěžích významných úspěchů. Vedení jednoty se stabilizovalo. 100 let působení tělovýchovné jednoty Sokol na území města Kojetína prokázalo její životaschopnost a potvrdilo její bezpříkladně dobrý vliv na vývoj především mladých generací a jejich formování k životu. Krásné kulaté výročí bylo důstojně oslaveno velkou tělovýchovnou akademií a výroční výstavou.

⁴² *Sokol Kojetín 1888 – 2008*. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos, s.r.o., s. 24.

3 Vývoj jednotlivých odborů Sokola Kojetín od roku 1989 do roku 2010

Trend rozvoje Tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín pokračoval v nové demokracii stejně jako před politickým převratem v roce 1989 a tím dokázal, že chuť ke cvičení, zdravému životnímu stylu a společenskému životu nezávisí na vnějších okolnostech, ale je přítomna v každé době. Právě po sametové revoluci dostává cvičení nové podněty, více se orientuje v nových cvičebních směrech a odvětvích. Pod hlavičkou Tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín pracují nyní tyto odbory: sport pro všechny, volejbal, nohejbal, tenis a stolní tenis.

3.1 Sport pro všechny

Odbor sport pro všechny (dále jen SPV) zahrnuje cvičení v tělocvičně, cvičení a pobyt v přírodě – převážně činnost táborové základny ve Vrážném, a jiné akce. Zahrnoval i zimní lyžařské kurzy, v roce 2010/2011 se již pro nezájem nekonaly. V minulosti byl jeho součástí i odbor turistiky, který však zanikl. V roce 2006 se opět obnovil. SPV navázal na činnost zájmové rekreační tělesné výchovy. Cvičení bylo organizováno v oddílech se zaměřením na základní a rytmickou gymnastiku, kalanetiku, aerobik, nohejbal, cvičení rodičů s dětmi, zdravotní tělesnou výchovu, mažoretky, kondiční cvičení aj., Úroveň cvičitelské práce a pohybové dovednosti cvičenců se pravidelně prezentují na různých vystoupeních, soutěžích zdatnosti i pódiových skladeb.

Po celé dvacetileté období stál v čele jednoty a v čele odboru Lubomír Juřen (zemřel 21.4.2007). Měl zásluhu na tom, že jednota i odbor překonaly období pátrání i různic v tělovýchovném hnutí. Dokázal zajistit opravu tělocvičny, sokolské zahrady a vybudovat z tábořiště ve Vrážném metodické středisko cvičení a pobytu v přírodě.

Co by cvičitelé vynikali a za svoji práci byli oceněni Ladislav Pospíšil a Alena Polišenská a získali diplom Otakara Jandery. Toto ocenění bylo udělováno jen nejúspěšnějším cvičitelům z celé České republiky za jejich pedagogickou činnost v tělovýchově.⁴³

⁴³ *Sokol Kojetín 1888 – 2008*. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos, s.r.o.

V roce 1990 se vyskytly v tělovýchovném hnutí určité obavy o další činnost. Hlavním úkolem v tomto roce měla být příprava na Československou spartakiádu 90. Vlivem politické situace ve státě byla spartakiáda zrušena a zájem o cvičení skladeb opadl. Ani tato situace však nezpůsobila ochabnutí činnosti, stav cvičenců zůstal takřka nezměněn. V 90. letech zůstaly problémy týkající se zázemí cvičenců. Ve špatném stavu bylo sociální zařízení v sokolovně, podlaha v tělocvičně vyžadovala okamžitou opravu, stropem do těchto prostor zatékalo, chyběl dostatek prostoru pro uskladnění tělocvičného nářadí a náčiní. V letech 1988 – 1998 bylo součástí odboru SPV oddíly, které již zanikly. Například oddíl karate, baseballu, nebo juda.

V roce 1998 byla provedena rozsáhlá rekonstrukce sokolovny, konkrétně rekonstrukce sociálního zařízení, šatnových prostor a položení nových parket v tělocvičně, instalováno nové ozvučení, byla zřízena posilovna a následující rok vybavena. Vzrostla aktivní činnost v jednotlivých odborech sportu pro všechny. Cvičitelé své cvičence připravují na soutěže ve sportovní gymnastice, pódiových skladeb, soutěže zdatnosti v přírodě „Medvědí stezka“, aj. V současné době Tělovýchovná jednota Sokol Kojetín nepořádá veřejné akademie. Její cvičenci však své dovednosti předvádějí např. na akademii Gymnázia Kojetín, či při vystoupení na akci „Vyhlášení nejlepších sportovců roku“. V soutěžích dosahují velmi dobrých výsledků například v Doubi u Třebové, kde TJ Kojetín reprezentovali Dalibor Sanitník, Jan Štefan, Pavel Chovanec, Jan Ledvina, Martin Juřen, Michal Sanitník, Ondřej Vožda, Jiří Šajer, Vít Charvát a Radek Kondrčík. Toto družstvo vedli zkušený cvičitelé, bývalý předseda Lubomír Juřen a současný předseda Bronislav Bobiš. Podobných a dalších úspěchů dosáhli i jiní cvičenci v dalších letech.

K letním aktivitám patří již tradičně pořádání stanového tábora ve Vrážném, o který je z řad cvičenců i cvičitelů velký zájem. Dvacáté výročí jeho založení se slavilo v roce 1997.

Jedna z významných akcí minulých let byla akce „pomoc lesu“. V okolí stanové základy ve Vrážném bylo vysázeno 3.000 stromků. Odbor Sportu pro všechny pravidelně pořádá pro cvičitele celého okresu školení cvičitelů IV. třídy. Rovněž ve Vrážném se pořádají školení pro odbornost cvičení v přírodě. Cvičitelé se účastní nejen školení a seminářů v Kojetíně, nýbrž se vzdělávají i na seminářích, které pořádá jak okresní asociace Sportu pro

všechny, tak i oblastní a Česká asociace sportu pro všechny. Každoročně se konají víkendové i jednotlivé brigády na technickou údržbu táborové základny.⁴⁴

Město Kojetín každým rokem vyhlašuje ocenění „Nejlepší sportovec roku“, na které vedoucí jednotlivých odborů nominují své cvičence, kteří v uplynulém roce dosáhli mimořádných výsledků a naše město úspěšně reprezentovali. Oceňováni jsou i cvičitelé, či významné osobnosti Tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín.

V posledních letech klesá zájem o cvičení v řadách žáků. Je to celorepublikový problém. Zato o cvičení rodičů a dětí je stále velký zájem, rovněž tak o kondiční cvičení a oddíl mažoretek. Oddíl mažoretek se těší velké popularitě a zájmu ze strany cvičenců. Zásluhou obětavé práci jejich cvičitelů, manželů Marka a Moniky Štecových dosahuje oddíl velmi dobrých výsledků, je úspěšný, pravidelně se představuje na řadě vystoupení v Kojetíně i v okolních městech.

Tento stav trvá s mírnými odchylkami dodnes. Většina oddílů prochází obdobím, kdy se těší většímu zájmu, a na druhé straně přichází období, kdy je cvičenců méně. To způsobuje zánik některých oddílů a naopak vytváření jiných, o které je zájem. Určitý vliv na toto má i stav cvičitelů, jejich odbornost a zapálení pro činnost.

3.2 Volejbal

Oddíl volejbalu se potýkal v minulosti obdobími slávy i menšího úpadku. Většinou však jeho činnost zaznamenala řadu úspěchů. Slavná chvíle kojetínského volejbalu přišla v letech 1992 až 1993. Družstvo A se stalo přeborníkem Olomoucké župy a zvítězilo v následné kvalifikaci o 2. Ligu. Tím dosáhlo nejlepšího výsledku v celé své historii. O tento úspěch se zasloužili tito hráči: M. Raška, R. Janouch, M. Křepelka, P. Jelínek, V. Štefan, R. Gamba, V. Berg, Z. Dravecký, L. Ptáček, M. Dufek, L. Pavlík a P. Daněk. Družstvo se účastnilo ligových zápasů i po další čtyři roky. V průběhu let se hráči měnili, avšak vynikajících výsledků oddíl stále dosahoval. Ani družstvo B nezhálo, účastnilo se okresních přeborů a župních soutěží. Trénovalo se třikrát týdně. Bohužel koncem 90. let někteří hráči ukončili závodní činnost, jiní přestoupili do vyšších soutěží. Po roce 2000

⁴⁴ *Sokol Kojetín 1888 – 2008*. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos, s.r.o.

v Kojetíně postupně mužský volejbal upadal. Došlo ke snížení kvality tréninkového procesu. K úplnému ukončení soutěžní činnosti kojetínských mužů došlo před sezónou 2007/2008.

Po víc jak generační odmlce zahájilo svoji činnost v roce 1996 družstvo žen, a to díky Aleně Pátkové, která pod záštitou Městského domu dětí a mládeže v Kojetíně zahájila činnost kroužku volejbalu. V počtu 20 hráček se začala utvářet základní sestava družstva. Po třech letech družstvo již v pozměněné sestavě vyhrálo okresní přebor a postoupilo do oblastního (nyní krajského) přeboru. Kategorie volejbalu se rozšířily – ženy, žáčky a kadetky. V současné době je tým žen na velmi dobré úrovni.⁴⁵

3.3 Tenis

V sedmdesátých letech minulého století se v sokolské zahradě za pomoci členů vybudoval tenisový kurt. Pomalu se začal tenis v Kojetíně šířit a první významnější tenisový zápas se hrál v roce 1980. Vedení tenisové skupiny tenkrát tvořili: Alois Šírek, Zdeněk Dravecký, Zdeněk Němec a Zdeněk Skříčka.

Mimo sokolskou zahradu byl vybudován svépomocí, tedy některými hráči, kurt v Růžové ulici. Rovněž v prostorách cukrovaru v Kojetíně se hrál tenis. Tento druh sportu se v Kojetíně rychle šířil a v roce 1983 byly vybudovány další dva antukové kurty, a to v areálu Ingstav Kojetín.

Kurt v areálu sokolské zahrady však se stal časem nevyhovujícím, chybělo oplocení a šatny byly nevyhovující. V roce 1985 začala výstavba nového sociálního zázemí pro tenisty a volejbalisty. Stavba probíhala svépomocí, finanční náklady se dělily s oddílem volejbalu, pod který tenis tenkrát patřil. Stavba byla dokončena v roce 1987.

Tenisový sport a aktivity hráčů se neustále zvyšovaly a v roce 1982 byl uspořádán první tenisový turnaj pro hráče ze sokolovny s názvem Sokol-Cup. Hrál se od června do července a účastnilo se ho 16 hráčů. Prvním vítězem se stal Alois Šírek, a to ve svých patnácti letech. Turnaj získal svoji popularitu a hraje se každoročně dodnes. Možná právě existence tohoto turnaje přivedla na sokolské kurty v Kojetíně desítky hráčů převážně z řad

⁴⁵ *Sokol Kojetín 1888 – 2008*. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos, s.r.o.

mužů, zastoupeny jsou ale i ženy. Nejen díky turnaji je tenis v Kojetíně stále více populární a počet členů stále roste. Zápasy sleduje i kojetínská veřejnost, v posledních letech jeho popularita přerostla hranice města.

Devadesátá léta zaznamenala i politické a hospodářské změny ve státě. Pomalu končí doba, kdy hráči mohli trávit v sokolské zahradě čas věnovaný nejen hře, ale hodně i brigádám. Postupně pracovní vytížení je v těchto aktivitách omezovalo a práce na udržování kurtů ubývalo.⁴⁶

V té době vzniká myšlenka osamostatnit se, tedy odloučit se od oddílu volejbalu a začít pracovat jako samostatný oddíl tenisu. 24. 9. 1990 byl zvolen výbor oddílu tenisu Tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín s názvem K.T.S., tedy Kojetínská tenisová společnost. Byla provedena registrace oddílu u Českého tenisového svazu. Členská základna měla 21 členů a postupně rostla a během tří let se jim podařilo oplotit oba kurty a vybudovat tak v sokolské zahradě tenisový areál. V roce 1997 byla vybudována tenisový zeď, v té době už má oddíl 37 členů. O pět let později stoupl počet členů na dvojnásobek, to už zásluhou podnikatele Ing. Leoše Ptáčka byl vybudován třetí kurt. Vzhledem k rostoucímu počtu hráčů ani tento počet nestačil. V roce 2004 byla za pomoci státní dotace a podpory Města Kojetína, potažmo starosty Ing. Mojmíra Haupta provedena kompletní rekonstrukce celého tenisového areálu – rekonstrukce kurtů, oplocení, výstavba nové tréninkové zdi a vybudování chodníku. Po třech letech byla realizována generální oprava sociálního zařízení. Tenisový areál v Kojetíně se tak stal moderním zařízením, kterému v blízkém okolí není rovno. I přes tuto skutečnost mladé generace na kurtech nepřibývá.

Soutěže:

- a) Soutěže v Kojetíně – Sokol-Cup, Memoriál Zdeňka Řezníčka, tzv. Veterán - Cup, Hodový tenisový turnaj pro sponzory a zastupitele Města Kojetína,
- b) Soutěže mimo Kojetín
 - turnaje za pravidelné účasti kojetínských tenistů: v Uherském Hradišti, Opavě, Prostějově, Dřevohosticích a jinde,
 - Okresní soutěže družstev neregistrovaných hráčů.

⁴⁶ *Sokol Kojetín 1888 – 200*. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos, s.r.o.

Hráči v těchto soutěžích dosahují velmi dobrých výsledků, za které se rozhodně nemusí stydět.

3.4 Stolní tenis

Tradice kojetínského stolního tenisu sahá až do dob první republiky. Postupem doby základna oddílu stolního tenisu procházela obdobími vzrůstu a bohužel někdy i úpadku. Úspěchy, popularita a zvyšování počtu členů rostly. Vystřídalo se nespočet hráčů i členů vedení. Rok 1968 měl vlivem událostí pro oddíl zanikající dopad. Přišel o hernu i zázemí pro sportovní činnost. Jedni z nejúspěšnějších hráčů jako je Huťka, Kurfirst, Gragovský a Jordánová přešli do jiných oddílů, ostatní zanechali činnosti, neboť nebylo kde hrát.

Začátkem devadesátých let za pomoci J. Štrunce se začali setkávat někteří bývalí členové v tělocvičně základní školy na náměstí Míru v Kojetíně. Zde pravidelně trénovali. V té době nabídlo město prostory bývalé kotelny na Dudíkově ulici k adaptaci na hernu. Za finanční pomoci Cukrovaru a Lihovaru v Kojetíně se po roce podařilo tyto zrenovovat tak, že mohly začít sloužit jako herna oddílu stolního tenisu. Největší zásluhu na této akci má J. Huťka, J. Kilhof, L. Vrtěl, M. Haleš, Mgr. J. Štrunc a Z. Mrázek, který byl zvolen předsedou oddílu. Začala vlna nárůstu členů. Dostavily se i úspěchy:

- zařazení do I. třídy OP Přerov,
- vytvoření družstev A, B, C, D,
- Martin Rumplík se stal okresním přeborníkem mladších žáků,
- v současné době: A družstvo hraje krajskou soutěž II. třídy, B družstvo I. třídu okresu, C družstvo II. třídu okresu a D družstvo III. třídu okresu.

Každoročně oddíl pořádá turnaj Memoriál Rudolfa Silnouška, v rámci memoriálu probíhá i turnaj mládeže. Tyto turnaje se hrají pod záštitou starosty města, kojetínské firmy zajišťuje ceny pro výherce.

Největší osobností stolního tenisu je bezesporu naše bývalá hráčka Krista Škobrtalová – Bednářová, která je již několikanásobnou přebornicí Evropy veteránů.⁴⁷

⁴⁷ *Sokol Kojetín 1888 – 2008*. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos, s.r.o.

3.5 Nohejbal

Mezi průkopníky nohejbalu patří otec a bratři Dufkovi, Stanislav a Antonín, Karel Mazur, Vladimír Jura a další. Historie nohejbalu sahá do první poloviny sedmdesátých let. Díky pomoci Lubomíra Juřeny, předsedy Tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín, mohl oddíl hrát a rozvíjet se přímo v Kojetíně. Pravidelně se hráči účastnili okresních soutěží, kde také vyhrávali – v Přerově, Bochoři, Veselíčku, Lipníku, Hranicích atd. Úspěšní byli ale i v kolech krajských.

V Kojetíně se pořádají turnaje – O pohár starosty Kojetína, Vánoční turnaj, turnaj pořádaný v rámci programu kojetínských hodů. Pod hlavičkou Tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín hráli na řadě míst celé Moravy a několikrát dokonce v Žatci. Na dobrých výsledcích a činnosti oddílu se v posledních letech podíleli hráči: Meduna, Pavlíček, Berg, Svoboda, Hromada, Malčík a další.

Základna oddílu nohejbalu zestárla a přínosem pro oddíl by byl příliv mladší generace.⁴⁸

3. 6 Kanoistika

Přírodní podmínky pro vodní sporty byly v Kojetíně vždy neobyčejně příznivé. V těsné blízkosti našeho města teče pět vodních toků – Morava, Mlýnský náhon, Lesní Bečva, Valová a Haná. Tato skutečnost dala příležitost k rozvoji vodních sportů. Zpočátku to byla vodní turistika na kanoích a kajacích. Během několika desítek let se stala kanoistika nejmasovějším sportem dnešní dnů. Změnil se vzhled vodáckého areálu na soutoku Moravy a Mlýnské strouhy. Loděnice byla vícekrát opravena a vnitřně vylepšena. Postupně přibyl nový dřevěný objekt, sloužící k uskladnění turistických a motorových lodí. Za pomoci města byl přistaven další objekt. Splnil se tak sen zakladatelů a všech kojetínských vodáků. Nyní se

⁴⁸ *Sokol Kojetín 1888 – 2008*. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos, s.r.o.

loděnice může chlubit pěknou klubovnou, šatnami, sprchami, sociálním zařízením, lodářskou dílnou a garáží pro autobus. V loděnici bylo uskladněno přes 60 lodí a 150 pádel.

Gustav Vožda v roce 2001 napsal: „Lze si tedy jen přát, aby výsledek práce mnoha generací byl využíván nejméně tak jako dosud. Aby úspěchy kojetínské kanoistiky byly rozhojněny jak v rychlostní kanoistice, tak i ve vodní turistice, aby pokračovalo úsilí směřující k vylepšování prostředí a vybavenosti loděnice a též aby vodácká jednota přispívali nadále k obohacení společenského života v našem městě.“⁴⁹

Během následujících pěti let se počet členů takřka neměnil. Závodní činnost provozovala kategorie mládeže v počtu 15 až 20. Celá členská základna čítala okolo 60 členů. Svými úspěchy se mohla chlubit v celorepublikových soutěžích. Díky světové popularitě se i v Kojetíně objevila kolektivní disciplína – jízda na dračích lodích. V roce 2006 za finančního přispění Města Kojetína a kojetínských podnikatelů byla zakoupena pro tento druh vodního sportu loď. V ten moment nastal příliv nových členů do oddílu kanoistiky. Zápal a nadšení pro jízdu v dračí lodi přispěl k pozvednutí významu tohoto oddílu. Dnes již existuje několik posádek, včetně profesionálních, které dosahují velkých úspěchů. Přes získané tituly na republikové, pak evropské úrovni se kojetínští kanoisté dostali do nominace na mistrovství světa v Penangu v Malajsii (rok 2008). Bohužel se z finančních důvodů nemohli zúčastnit. Letošní rok byl obzvláště úspěšný, za finanční pomoci sponzorů se oddíl veteránů úspěšně účastnil mistrovství světa v USA na Floridě. V srpnu absolvovali závody dračích lodí na Ukrajině kategorie mužů a žen.

A na závěr slova předsedy oddílu kanoistiky Jiřího Prokeše: „V rychlostních disciplínách jednotlivců vynikajících výsledků dosahují zejména kategorie benjamínků, především Kateřina Kavulová, která za celý rok nebyla žádnou ze soupeře poražena. Mladé kategorie jsou velkým příslibem do budoucna a je potěšitelné zejména to, že s rozbojem dračího sportu přišel také příliv žactva. Věřím, že Kojetín, byť město s ohledem na počet obyvatel spíše malé, bude v kanoistice ještě dlouho patřit k těm velkým.“⁵⁰

⁴⁹ *Sokol Kojetín 1888 – 2008*. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos, s.r.o., s. 57.

⁵⁰ *Sokol Kojetín 1888 – 2008*. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos, s.r.o., s. 25.

3.7 Zhodnocení činnosti Tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín

V roce 2008 oslavila Tělovýchovná jednota Sokol Kojetín 120 let od svého založení v roce 1888. V jednotlivých obdobích byla tělovýchovná jednota úspěšná i méně úspěšná. Vždy se ve vývoji tělovýchovy odráželo celkové klima ve společnosti a tak je tomu i dnes. A tak nezbyvá, než se přát, aby se i v budoucnu našlo dostatek lidí, kteří mají chuť pracovat pro mládež a obecně pro tělovýchovu v Kojetíně.⁵¹

Jana Berdychová. v roce 1988 ve svých vzpomínkách na tělovýchovné začátky v Kojetíně napsala: „Ráda konstatuji, že mé rodné město náleží k těm městům na Moravě, jejichž občané záhy pochopili význam českého tělovýchovného spolku. Po vzoru Kroměříže, Přerova a Prostějova založili před sto lety v Kojetíně organizovaný tělovýchovný spolek. Touto organizací přispěl i Kojetín k rozvoji národního života a zasáhl tak do celkového kulturního vývoje českých zemí.“⁵²

Jedna z nejvýznamnějších potřeb v životě člověka je potřeba pohybu, kontaktu s jinými lidmi, zdravého životního stylu. V zájmu společnosti je výchova k morálce, soudržnosti a vlasteneckého uvědomění. To vše Sokol dětem a mládeži nabízí a k tomu všemu je vychovává. A v tom tkví význam Sokola Kojetín a všech podobných institucí. V 21. století vědy a techniky často zapomínáme na zdravý tělesný pohyb. Žádná moderní technika nemůže nahradit pohyb, kamarádství, smysl pro zodpovědnost. V tělovýchovných aktivitách děti nepociťují samotu, nedostatek kontaktů, komunikace, netrpí nemocemi jako je obezita, snížená imunita. Volný čas účelně využívají aktivitou v nejrůznějších oddílech, prázdniny tráví se svými cvičiteli a kamarády na táboře. To je jedna z prevencí patologických jevů, kterými je dnešní mladá generace ohrožena. A tak musím dát za pravdu starému moudrému přísloví: „dítě, které si hraje, nezlobí“.

⁵¹ *Kojetín v proměnách času (1233 – 2008)*. Sborník 1. vydání. Olomouc: Sprint, 2008. ISBN 978-80-254-8.

⁵² *Sokol Kojetín 1888 – 2008*. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos, s.r.o., s. 26.

4 Významné osobnosti Tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín

Z výše uvedeného je zřejmé, že Tělovýchovná organizace Sokol Kojetín za dobu své existence a aktivní činnosti měla ve své historii řadu osobností, které se zasloužily nejen o vzrůst této organizace, vybudování prostor a zázemí pro činnost, ale hlavně o výchovu mládeže ve městě Kojetíně v oblasti tělesné výchovy. Mezi ně určitě patří Ing. Josef Vrtěl, první starosta Tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín, další starostové JUDr. Václav Křeček, Josef Ryšavý, JUDr. František Hylák, Dr. Josef Vavrouch, Antonín Růžička, Ferdinand Venclík, Josef Sobotka, Jan Šenk, František Pavelka, dále předseda Sokola Kojetín Alois Ševčík a předsedové Tělovýchovné jednoty Slavoj Kojetín: František Erti, Jan Košacký, Ing. Jaroslav Kačírek a předsedové Tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín: Antonie Drexlerová, Alois Hromada, Lubomír Juřen a současný předseda Bronislav Bobiš. Nejsou to ale jen ti, co stáli v čele jednoty. Velké uznání a pozornost si jistě zaslouží i samotní cvičitelé, kteří dětem a mládeži dali to nejcennější - radost z pohybu, smysl pro morálku a zodpovědnost a v neposlední řadě jim předali své zkušenosti a umění pohybu.

Pozastavila bych se u dvou osobností, které zasvětily Sokolu, cvičení, výuce a práci s dětmi a mládeží celý svůj život a nám dalším generacím tak zachovaly nejen tradice tělovýchovné činnosti, ale hlavně ukázaly smysl a pohybu význam pro zdravé tělo i ducha. Je to univ. prof. PaedDr. Jana Berdychová, CSc. a Lubomír Juřen.

4.1 Univerzitní profesorka PaedDr. Jana Berdychová, CSc.

Představení osobnosti

Univ. prof. PaedDr. Jana Berdychová, CSc., rozená Jana Dudíková, byla učitelka, vědecká pracovnice, cvičitelka a autorka pohybových skladeb pro hromadná vystoupení.

Narození a školní léta

Narodila se v Kojetíně 17. února 1909. Jejím rodným domem je dům číslo 7 na dnešním Masarykově náměstí. Měla ještě dva sourozence Ludmilu a Dušana.

Svůj první vstup do tělesné výchovy ve svých vzpomínkách popsala takto: „Vzpomínám, že můj vstup do tělesné výchovy, která se mi stala později povoláním i zálibou, byl ve cvičení žatstva v Kojetíně. Touha nás dětí po organizovaném cvičení byla tehdy

nepředstavitelná, vždyť obecná škola neměla v té době vůbec v rozvrhu tělocvik. Živě si vybavuji jak po skončení I. světové války nám ve škole oznámili, že Sokol obnovil cvičení žatstva v chlapecké škole (dívčí škola byla tehdy bez tělocvičny). Tlačily jsme se před uzamčenými vraty chlapecké školy v netrpělivém očekávání, jaké asi bude naše první cvičení. Ujaly se nás cvičitelky, jejichž jména si dodnes pamatuji: náčelnice Heinrichová, cvičitelka Křížová, Drexlerová, Taufrová, Tomancová, Vrtělová, Zvěřinová, později se přistěhovala z Přerova paní Rieglová a další.“⁵³

Na svoji dětskou činnost v Sokole Kojetín vzpomíná takto: „Ze vzpomínek na Kojetín nemohu vynechat své první sólové vystoupení na prknech, bylo to na akademii v sále Pivovaru – někdy kolem roku 1925. Tančila jsem Dvořákovu Humoresku ve vlastním pohybovém rabicko-gymnastickém zpracování za klavírního doprovodu paní M. Vaňkové.“⁵⁴

Obecnou a měšťanskou školu vychodila v Kojetíně, poté studovala na učitelském ústavu v Přerově a Kroměříži. Tehdy začala její tvůrčí činnost při tvorbě tělocvičných sestav. „Později jako studentka učitelství v letech 1924 – 28 jsem vypomáhala již ve vedení dětí v kojetínském Sokole. Tehdy vznikaly mé první tělocvičné sestavy pro děti na besídky a na veřejná vystoupení, např. připravila jsem a nacvičila pásmo tanců z národních písní, na piáno nás tehdy doprovázela paní Vaňková. Pásmo začínalo písní „ Pásla husy pod Javorem“ a končilo veselou „Tancuj, tancuj, vykrúcaj“. ⁵⁵ Od těch dob se věnovala tvorbě skladeb.

Začátky pedagogické činnosti

V roce 1928 maturovala s vyznamenáním a chtěla rozvíjet svou pedagogickou činnost v Přerově. Samotná Jana Berdychová ve svém dopise Dr. Františku Řezáčovi popsala onen okamžik. „Když jsem v roce 1928 po maturitě s vyznamenáním žádala inspektora dr. Rozhodla v Přerově o místo, řekl, že můj tatínek Dudík mě uživí, že pro mě místo nemá. Byla jsem dychtiva učit, plna ideálů, podala jsem si žádost do Kroměříže, taktéž bezvýsledně. Abych doma nezhálela, poslala mě Hanácká župa sokolská na ústřední cvičitelské školení do Prahy.“⁵⁶ V Praze pak absolvovala školení, které vedla hlavní náčelnice sokolské obce Marie Provazníková. „V neděli nás vodili prohlížet Prahu. Na Staroměstské radnici jsem

⁵³ *Sokol Kojetín 1888 – 2008*. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos, s.r.o., str.26.

⁵⁴ *Sokol Kojetín 1888 – 2008*. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos, s.r.o., str.27.

⁵⁵ *Sokol Kojetín 1888 – 2008*. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos, s.r.o., str.26.

⁵⁶ Dopis Jany Berdychové adresovaný Ph Dr. Františku Řezáčovi dne 7.1.2002, uložen u PhDr. Františka Řezáče.

uviděla nápis: Přijme se větší počet výpomocných učitelů na půl roku, neb Pěvecké sdružení pražských učitelů jede na turné do USA. Ihned jsem si podala žádost a dostala jsem místo na obecné škole v Radlicích s okamžitým nástupem. Rovnou ze cvičitelské školy – právě končila – jsem v Praze zůstala.“⁵⁷ Tam získala nejen základy teorie a praxe tehdejší tělocvičné soustavy, ale “zapálila se“ pro tělovýchovu a rozhodla se ve studiu v této oblasti pokračovat.

A to byl začátek její pedagogické, vědecké a cvičitelské činnosti v Praze. Začátky byly ale těžké. Jako pomocná učitelka musela vystřídat během dvou let 36 základních škol. Během tohoto těžkého pracovního období byla neustále činnou, zapsala se do kurzu francouzštiny, němčiny, do různých pohybových tanečních škol, aby poznala vše, co poskytuje hlavní město. Později nastoupila na vysokou školu a stala se posluchačkou tehdejší Vysoké školy pedagogické. V roce 1952 ukončila studium doktorátem z pedagogiky.

Manželství a rodina

Právě v Praze poznala svého budoucího manžela Otakara Berdycha, komisaře ministra zemědělství, za kterého se provdala. Po čtyřletém manželství se spolu těšili na narození dítěte. Jejich štěstí však netrvalo dlouho a do života se jim postavila tragická událost. Její manžel zahynul při neštěstí na Malé Fatře v Tatrách. Po této tragedii se narodil syn Otakar, na jehož výchovu byla převážně sama. Přesto se začala se intenzivně věnovat tělovýchově dětí a mládeže a odborné a vědecké činnosti, které zasvětila celý svůj život a už se nikdy nevdala.

Začátky činnosti v tělovýchově

Nejprve se věnovala tělovýchově předškolního věku. Hlavně v poválečných letech rozvíjela cvičení předškolních dětí. Výzkumný ústav pedagogický ji pověřil vypracováním nových osnov tělesné výchovy pro základní a mateřské školy. Nespokojila se s pouhým výčtem cvičebních prvků. Spolupracovala s lékaři, aby tak mohla vypracovat vědecký základ systému tělesné výchovy pro předškolní věk i pro I. stupeň škol. S tím souvisela příprava metodických materiálů, nových školních osnov a nových učebnic tělesné výchovy pro vyučující.⁵⁸

Škola v Dobřichovicích

⁵⁷ Dopis Jany Berdychové adresovaný PhDr. Františku Řezáčovi dne 7.1.2002, uložen u PhDr. Františka Řezáče.

⁵⁸ *Kojetín v proměnách času (1233 – 2008)*. Sborník, 1. vydání. Olomouc: Sprint, 2008. ISBN 978-80-254-8.

Založila školu v Dobřichovicích u Prahy, kde vyučovala cvičitele tělovýchovných jednot jako odborníky cvičení předškolního věku. Nechala se inspirovat lidovými prvky, které vnášela jak do jednotlivých cviků, tak do celých cvičebných sestav. Důsledně dbala na správné držení těla. Byla to lektorka cílevědomá, úžasná, připravená, předávala zkušenosti. Cílem bylo přenášet do své práce celkový rozvoj tělesných dovedností. Její doménou byly pohybové hry se zpěvem a tancem. Tvořila sama choreografii a její tvorbu učila i své svěřence – cvičitelky a cvičitele tělovýchovných jednot. Její hodiny byl velmi podnětné, plné poznatků a inspirací.

Zpočátku byla jedinou lektorkou, která ve škole v Dobřichovicích vyučovala. Postupem času si vychovala a vyučila kvalifikované lektorky, které její metody šířily dále. Nejdříve vyučovala budoucí cvičitele předškolních žáků a mladších školních žáků. Až po roce 1965 zde vyučovala cvičení rodičů a dětí. Její výuka se skládala ze tří částí:

1. část teoretická

- spočívala v metodické části, lektorkám poskytla své metodické materiály týkající se teoretického nácviku jednotlivých cviků, pohybových her, cvičení na náradí, aj.

2. část praktická

- probíhala v tělocvičně, předvedla praktické ukázky jednotlivých cviků s tím, že si z řad cvičitelek vybrala jednu, která s ní cviky předváděla (v případě cvičení rodičů a dětí), využívala klavíru jako hudební doprovod (zajišťovala klavíristka).

3. závěrečná práce

- každý účastník kurzu musel vypracovat závěrečnou práci a své hodnocení kurzu, ze kterého pak lektorka zjišťovala úroveň teoretických i praktických dovedností jednotlivých cvičitelů.⁵⁹

Této školy se účastnily nejen ženy jako cvičitelky, ale i muži cvičitelé. Týdenního kurzu se účastnilo okolo 30 cvičitelek a cvičitelů. Ani v této činnosti nikdy nezapomněla na své rodiště, což dokazuje její vzpomínka z roku 1988 na léta, kdy ve škole v Dobřichovicích působila: „Na ústředním školení cvičitelů v Dobřichovicích, kde dosud přednáším, vítám vždy s velikou radostí cvičitelku z TJ Sokol Kojetín.“⁶⁰

⁵⁹ Z rozhovoru autorky diplomové práce s Olgou Bobišovou.

⁶⁰ *Sokol Kojetín 1888 – 2008*. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos, s.r.o., s. 27.

Byla to škola na velmi vysoké úrovni a její metodické a řídicí prvky se používají dodnes a jsou inspirací pro další generace. Jistěže jsou obohaceny o nové poznatky z oblasti pedagogiky, teorie výchovy a vzdělávání, didaktiky a neposlední řadě i o nové poznatky z oblasti medicíny.

Působení na Karlově univerzitě v Praze

V roce 1956 na základě konkurzního řízení nastoupila Jana Berdychová jako odborná asistentka na Katedru teorie a metodiky tělesné výchovy a sportu univerzity Karlovy v Praze. Zde využívala bohaté zkušenosti z výzkumů i z praxe ve prospěch odborné přípravy budoucích učitelů tělesné výchovy, publikovala řadu metodických statí, skript pro posluchače a zahájila instrukční činnost v rozhlasu a televizi.⁶¹ Pořádala přednášky nejen pro učitele, ale i pro cvičitele a pracovníky tělesné výchovy zaměřené na využití tělovýchovných aktivit v dobrovolných tělovýchovných aktivitách u nás i za hranicemi. Své poznatky a vědecké práce publikovala v řadě svých písemných prací nejen v Československu, ale i v Německu, Polsku, bývalé Jugoslávii, Itálii, na Kubě a jinde.

Vyzvedávala důležitost vysokoškolského vzdělání učitelů. Dala základ vzniku Ústavu pro dálkové studium učitelů na Karlově univerzitě v roce 1959. V témže roce začala v ústavu pracovat a vypracovala osnovu dálkového a postgraduálního studia učitelů tělesné výchovy základních a středních škol. Za důležité a pro povolání učitele nezbytné považovala jeho celoživotní postgraduální vzdělávání. Na základě řádného habilitačního řízení na Fakultě tělesné výchovy a sportu Karlovy univerzity dosáhla v roce 1962 jmenování docentkou teorie a metodiky tělesné výchovy.⁶² Vytvořila řadu pohybových skladeb jako hudebně pohybové kompozice, které měly fyziologický i estetický základ. Tyto skladby byly součástí hudebně pohybové výchovy ve škole, zájmové tělesné výchově nejen v Sokole Kojetín, ale i po celém Československu.⁶³

V roce 1974 vznikl jejím přičiněním Ústřední ústav pro vzdělávání pedagogických pracovníků, kde byla soustředěna příprava koncepce dálkového a celoživotního postgraduálního studia učitelů všech stupňů a druhů škol v Československu. Jana Berdychová byla jmenována vedoucí kabinetu tělesné výchovy a vedla školení ředitelů, inspektorů

⁶¹ *Kojetín v proměnách času (1233 – 2008)*. Sborník, 1. vydání. Olomouc: Sprint, 2008. ISBN 978-80-254-8.

⁶² *Kojetín v proměnách času (1233 – 2008)*. Sborník, 1. vydání. Olomouc: Sprint, 2008. ISBN 978-80-254-8.

⁶³ Z rozhovoru autorky diplomové práce s Olgou Bobišovou.

a učitelů na různých formách a úrovních. Tam také přednášela a metodicky řídila kabinety tělesné výchovy krajských pedagogických ústavů, vedla odborné komise a vykonávala další práce spojené s touto funkcí. Vyučovala na Pedagogické fakultě Karlovy univerzity, a to jak na katedře tělesné výchovy, tak na katedře pedagogiky.⁶⁴

Cvičení rodičů a dětí, cvičení kojenců, spartakiády

Postupem času, vlivem své neustálé studijní a vědecké práce zdůrazňovala význam pohybového cvičení u dětí od útlého věku. Byla to právě Jana Berdychová, která založila v roce 1965 cvičení dětí a rodičů nejen u nás, ale i za hranicemi země.

Jana Berdychová jako první zavedla v 60. letech plavání kojenců. Zdůraznila význam vody jako přirozeného prostředí na celkový vývoj dětí do jednoho roku. Vyučovala tuto metodu tělesné výchovy nejprve sama, později vyučila odborné lektorky. Vyučovala v Praze a její metoda byla podobná metodám používaným ve škole v Dobříchovicích. Nejprve cvičitelům i rodičům poskytla odborný výklad včetně metodických materiálů, až po důkladné teoretické přípravě přistoupila k praktickým ukázkám v bazénu. Rodiče s kojenci byli jejími asistentkami, aby společně s nimi mohla předvést konkrétní cviky a celý systém cviků na sebe navazujících. V Kojetíně se bohužel tato cvičení nemohla realizovat, neboť pro ně nejsou podmínky. Kojetín nemá krytý plavecký bazén.

Svoji tvůrčí činnost rozvíjela i v rámci spartakiády. Zabývala se tvorbou tělovýchovných skladeb pro hromadná vystoupení, a to se zvláštním zřetelem na požadavky skladeb pro rodiče a děti. Inspiraci pro hudbu nalézala v lidových písních. Lidové prvky pohybu se objevovaly i v jednotlivých cvicích. Její skladby se těšily velkým úspěchům široké veřejnosti. Byly naplněny radostí z pohybu, měly svůj určitý děj podbarvený lidovými motivy. Její spartakiádní skladby byly nacvičovány i v Kojetíně. Vedly je zkušené cvičitelky Janou Berdychovou odchované – Olga Bobišová, Ivana Stavínková, Alena Polišenská, aj.⁶⁵

Počátky cvičení rodičů a dětí v Kojetíně a činnost Olgy Bobišové

Olga Bobišová byla její „odchovankyní“ a nejenže se účastnila mnoha seminářů, školení a jiných lektorských akcí vedených Janou Berdychovou, ale zároveň se stala jakousi spojenkyní mezi významnou osobností mezinárodně působící v tělovýchovné jednotě a Sokolem Kojetín. Zavedla cvičení dětí a rodičů v Kojetíně. Sama již od svého dětství

⁶⁴ *Kojetín v proměnách času (1233 – 2008)*. Sborník, 1. vydání. Olomouc: Sprint, 2008. ISBN 978-80-254-8.

⁶⁵ Z rozhovoru autorky diplomové práce s Olgou Bobišovou.

cvičila. A rovněž i ona zasvětila celý svůj život dětem. I jí patří dík za rozvoj tělovýchovy v Kojetíně. Jako cvičitelka pracuje již od svých osmnácti let. Byla pilnou žákyní Jany Berdychové. Poprvé se s jejím jménem setkala na střední pedagogické škole v Přerově. Kde součástí učebního materiálu byly metodické listy Jany Berdychové, dále metodické pomůcky, brožury, pohybové hry, hry s hudbou, písní a tancem. V rámci předškolní výchovy se učili dle jejich pracovních materiálů rozvoj tělesných aktivit dětí.

V minulosti vedla Olga Bobišová mladší žákyně a žatstvo předškolního věku. K tomu, aby si vzala na starosti cvičení rodičů a dětí ji přiměla Jana Berdychová a náčelník odboru zájmové rekreační tělesné výchovy Lubomír Juřen. V květnu 1976 absolvovala v Dobřichovicích u Prahy školení u Jany Berdychové. Právě tam získala pevné základy pro svoji budoucí dlouholetou práci. Sokol Kojetín tedy již měl svoji cvičitelku pro kategorii cvičení rodičů a dětí. 29. září 1976 bylo cvičení v Kojetíně slavnostně zahájeno. Této události se osobně účastnila Jana Berdychová, kojetínská rodačka, která ochotně přijala pozvání zástupců nejen sokolské jednoty, ale i představitelů města. Ona sama o této události napsala: „V určený den 29. září 1976 přijela jsem do Kojetína, kde již přičiněním ředitelky mateřské školy Olgy Bobišové, pro formu cvičení rodičů a dětí již předem vyškolené, bylo připraveno 40 párů matek s malými dětmi a četní přihlížející a hosté. Ve spolupráci s iniciátorkou této formy cvičení v rodišti jsem vedla první hodinu, práce se nám dařila a od toho data pracuje v Kojetíně oddíl rodičů a dětí systematicky pod vedením p. Bobišové a za spolupráce dalších cvičitelek. – Marie Hornákové, Ivany Oulehlové a Aleny Polišenské – dodnes. Oddíl úspěšně vystupoval na dvou československých spartakiádách – v r. 1980 a 1985.“⁶⁶

Od té doby po současnost se každou středu scházejí v prostorách sokolovny rodiče se svými dětmi, aby spolu s cvičitelkami prožili radostné chvíle oddechu, odreagování od běžných povinností a zároveň tak přispěli k upevňování zdraví svých dětí. V onen rok 1976 začalo cvičit dvacet párů. Olga Bobišová spolupracovala s dalšími cvičitelkami Marií Hornákovou a Ivanou Oulehlovou. Práci s dětmi zasvětila celý svůj sokolský život.⁶⁷

Působení v Kojetíně

Jana Berdychová nikdy nezapomněla na své rodiště a vždy a hrdě se k němu hlásila. Měla „slabost“ pro cvičitele z Kojetína. Věnovala jim mimořádnou pozornost a snažila se jim dát to nejcennější, co mohla – své zkušenosti, vědomosti a praktické ukázky činnosti. Tím

⁶⁶ *Sokol Kojetín 1888 – 2008*. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos cz s.r.o., s. 27.

⁶⁷ Z rozhovoru autorky diplomové práce s Olgou Bobišovou.

přivedla do kojetínského Sokola nové trendy a prvky tělovýchovy. Naplňovala tak své poselství, tkvící ve výchově dětí k jejich zdravému životnímu stylu, rovněž tak dávala kojetínským členům Sokola prostřednictvím svých cvičitelů radost z pohybu dětem i jejich rodičům.

Do Kojetína pravidelně jezdila. Byla v neustálém kontaktu s Lubomírem Juřenem. Účastnila se tělovýchovných akademií pořádaných Sokolem Kojetín (příloha č. 4). Zde se těšila z aktivit našich cvičenců potažmo jejich cvičitelů, se kterými besedovala a konzultovala problematiku tělovýchovy. Největší přátelství však udržovala s Olgou Bobišovou, neboť vlivem stejného poslání, měli k sobě blízko.

Vzhledem k tomu, že Kojetín byl rodištěm Jany Berdychové, účastnila se pravidelně setkání rodáků. Jednak to byly oficiální setkání, pořádané národním výborem a organizované matrikářkou. Tato setkání rodáků probíhala ve slavnostním duchu na tzv. Okresním domě, či v hotelu Pivovar. Byly doprovázeny slavnostní řečí předsedy národního výboru a podbarveny hudbou a doplněny obědem. Tato tradice se v Kojetíně uchovala dodnes. Častěji však Jana Berdychová jezdila do Kojetína na přátelská setkání se svými spolužačkami, tedy jakési neoficiální setkání spolužáků. Tato setkání probíhala vždy u některé z „děvčat“. Dle vyprávění Olgy Bobišové, která se jich jako tzv. hosteska zúčastňovala, byla tato setkání velmi přátelská, příjemná a pro ni inspirující. Jana Berdychová do nich vnášela pohodu, radost a současně svým profesionálním vyprávěním z oblasti tělovýchovy tak nenásilně přispívala k rozšiřování obzoru své dychtivé žákyně. V době pobytu v Kojetíně bydlela u svého bratra v Prostějově.⁶⁸

Láska k rodné Hané

Na své město a rodný kraj Hanou nezapomněla ani v Praze. V roce 1955 se podílela na založení „Hanáckého souboru“ v Praze, který si vytyčil úkol propagovat Hanou a hanácký folklór. Soubor je aktivní do dnešních dnů. Rozvíjí hanácké tance a zpěvy, vystupuje při různých příležitostech, pořádá národopisné slavnosti.⁶⁹ Láska k rodné Hané a lidovým písním a tancům ji provázela již od útlého mládí, o čemž svědčí její vzpomínky: „Plné radostí jsou mé vzpomínky na nácviky prostých s hudbou, s nimiž jsme zajížděli vypomáhat na veřejná vystoupení do okolních vesnic – do Měrovic, Němčic, Polkovic, Kovalovic aj. Dokonce jsme jezdili posílit českou menšinu do Polské Lutyně na Těšínsku. Cesty

⁶⁸ Z rozhovoru autorky diplomové práce s Olgou Bobišovou.

⁶⁹ *Kojetín v proměnách času (1233 – 2008)*. Sborník. 1. vydání. Olomouc: Sprint, 2008. ISBN 978-80-254-8.

na žebřinových vozech za zpěvu národních písní s úchvatnými pohledy na hanáckou krajinu zůstaly pro mne nezapomenutelnými zážitky radostného dětství.⁷⁰

Snad nejvýstižněji svoji lásku k rodné Hané paní profesorka projevila v dopise adresovaném dr. Řezáčovi, dlouholetému pracovníkovi Sokola Kojetín a zároveň kronikáři města Kojetína: „Je na světě jen jeden kraj, který je do našich srdcí vryt, a to je naše rodiště, místo našeho dětství a mládí, kam vracíme se v myšlenkách po celý život rádi.“⁷¹

Závěr života Jany Berdychové

Dožila se „úctihodných“ 98 let. V roce 2001 napsala: „Nepočítala jsem s dlouhověkostí, duch můj sleduje, jak tělo chátrá, ale horší, kdyby tomu bylo naopak. Kalokaghatia stále platí, držíme se ji, moji zlatí, v zdravém těle zdravý duch, leč ve stáří platí narub: Pevná vůle, mysl čilá udržuje zdraví těla. Ve své dlouhověkosti, která blaží, ale i tíží, беру život se vši pokorou tak, jak přichází – se zlem bojuji, dobro podporuji ve všech směrech a věřím v dobrou budoucnost naší vlasti, neboť nám roste mnoho pracovitých a nadaných mladých lidí.“⁷²

Jana Berdychová vychovala jednoho syna a ten ji obdařil pěti vnuky, které nadevše milovala. Žádný z nich nešel v šlépějích své matky, či babičky. Přesto po ni podědili její inteligenci, píli, vytrvalost, houževnatost a v neposlední řadě vlastnosti spojené s její ušlechtilostí. Její vnuk Marek Berdych je inženýr ekonomie, Michal Berdych je lékař, vnuk Martin Berdych se stal právníkem, Otakar Berdych vystudoval stavitelství a architekturu a nejmladší Antonín Berdych je absolventem fakulty Sociálních věd Univerzity Karlovy.

Zemřela 21. dubna 2007 (příloha č. 5). Celý svůj život zasvětila práci pro společnost jako učitelka, vědecká pracovnice, cvičitelka a autorka pohybových skladeb pro hromadné vystoupení. Do posledních chvil svého života si zachovala plnou duševní svěžest.⁷³

Vzpomínka Simony Skoumalové

Mgr. Simona Skoumalová, vedoucí komise cvičení předškolních dětí a rodičů s dětmi metodické rady České asociace Sport pro všechny, krátce po smrti Jany Berdychové napsala:

⁷⁰ *Sokol Kojetín 1888 – 2008*. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos. s.r.o., s.26

⁷¹ *Dopis Jany Berdychové*, adresovaný PhDr. Františku Řezáčovi. 29.11.2011, uložen u PhDr. Františka Řezáče

⁷² *Dopis Jany Berdychové*, adresovaný PhDr. Františku Řezáčovi. 29.11.2011, uložen u PhDr. Františka Řezáče

⁷³ *Kojetín v proměnách času (1233 – 2008)*. Sborník, 1. vydání. Olomouc: Sprint, 2008. ISBN 978-80-254-8.

„Ještě v únoru jsme jí gratulovali k 98. narozeninám a dnes už na ni jen vzpomínáme. Celý život zasvětila práci pro rodinu a společnost jako učitelka, vědecká pracovnice, cvičitelka a autorka pohybových skladeb pro hromadná vystoupení. Do posledních chvil života si zachovala plnou duševní svěžest. Pracovala na Výzkumném ústavu pedagogickém a věnovala se vědecké činnosti na úseku tělesné výchovy mládeže. Při zaměstnání vystudovala Pedagogickou fakultu, věnovala se tělesné výchově předškolních dětí a snažila se ji podložit vědeckými argumenty. S tím souvisela příprava metodických materiálů, nových školních osnov a nových učebnic pro tělesnou výchovu. Své bohaté zkušenosti z výzkumů i z praxe ve směru odborné přípravy budoucích učitelů tělesné výchovy prezentovala na přednáškách, publikovala v řadě metodických článků, skriptech a především v knihách, které byly přeloženy do více než 20 jazyků. Vystupovala na mnoha kongresech a seminářích doma i v zahraničí. Je zakladatelkou cvičení rodičů a dětí, které rozšířila nejen u nás, ale i v zahraničí. Soustředila se také na tvorbu pohybových skladeb a její hromadné skladby rodičů a dětí měly na československých spartakiádách světový primát. Právě v této oblasti – cvičení rodičů a dětí jsme na její práci navázali a do posledních let s ní stále spolupracovali. Již deset let byla našim pravidelným hostem na mezinárodních seminářích „Dítě – pohyb“. A nejen hostem, ale i aktivní účastnicí, která svými zkušenostmi a názory stále přispívala k naší práci. Poslední dva roky se bohužel ze zdravotních důvodů nemohla seminářů účastnit, proto jsme ji pravidelně navštěvovali. Vždy byla zvědavá, jak naše práce pokračuje a zajímala se o dění v České asociaci Sport pro všechny. Čest její památce.“⁷⁴

Dílo univ. prof. PaedDr. Jany Berdychové, CSc.

Po celou svoji pracovní a vědeckou kariéru vytvářela nejen publikace, metodické příručky, soubory her aj., ale její význam především tkví v tom, že dokázala dětem prostřednictvím učitelů předat radost z tělesného pohybu, zachovat lidové tradice pomocí písní a tanců a v neposlední řadě jim umožnila toto prožívat s rodiči. Což v dnešní moderní době, plné shonu, práce, elektroniky, je pro zachování rodiny velmi přínosné.

Ve svých publikacích, které čítají několik desítek titulů, se zabývala především tvorbou učebnic, tělesnou výchovou dětí a mládeže, vydala metodické listy pro děti, mládež a rodiče. Zpracovala metodiku tělesné výchovy pro učitele základních i mateřských škol. Ve svých publikacích zdůrazňovala význam správného držení těla pro zdravý vývoj dětského organismu. Její doménou byly hudební a pohybové skladby pro předškolní děti a skladby pro

⁷⁴ *Časopis Pohyb pro všechny*. 11. ročník. 2. 7. 2007, s. 24

rodiče a děti. Věnovala se rovněž pohybovým hrám, určených především dětem mateřských škol.

Její publikace jsou uloženy v knihovnách, muzeích, archivech snad po celé republice, např. v Sokolském muzeu v Praze, Památníku písemnictví ve Starých Hradech, v Muzeu Komenského v Přerově, i v síni rodáků Městského muzea v Kojetíně, a jinde. Ještě ve svých 91 letech napsala publikaci „Školička Eliška“.

4.2 Lubomír Juřen

Představení osobnosti

Je významnou osobností Sokola Kojetín. Celý svůj život věnoval dětem a mládeži. Je osobností současné doby a zemřel před pouhými 5 lety. Jistě si zaslouží naši velkou pozornost a nikdy nezapomenutelné vzpomínky. Písemné materiály o jeho osobnosti nebyly dosud zpracovány a tak jsem čerpala převážně z vyprávění jeho ženy Jarmily Juřenové, za což jí tímto děkuji, že mi umožnila nahlédnout do života jejího zesnulého manžela.

„Novou krev do žil jednoty vlila v březnu roku 1980 změna personálního složení výboru Sokola, neboť právě 7. 3. 1980 se předsedou stal Lubomír Juřen. Po dalších 27 let byl v tělovýchovné jednotě Sokol srdcem i hybnou silou všeho dění“.⁷⁵

Narození a školní léta

Lubomír Juřen se narodil v Kojetíně dne 21. října 1935. Jeho otec byl zaměstnán jako malíř natěrač u Českých drah, jeho matka nikdy nepracovala, starala se o rodinu. Měl jednoho bratra.

Základní školu absolvoval v Kojetíně, a to chlapeckou (nyní budova Základní školy Svatopluka Čecha). Po absolvování základní školy nastoupil na střední strojní průmyslovou školu do Přerova. V té době se již plně věnoval sportu a to především kanoistice. Ta ho natolik pohltila, že jí věnoval veškerý volný čas a tak na školu a učení již nezbývalo. Důsledkem toho byl odchod ze školy a nástup do Přerovských strojíren do učení v oboru zámečnický. Zámečníkem se také vyučil a ve strojárnách pracoval.

⁷⁵ *Kojetín v proměnách času (1233 – 2008)*. Sborník, 1.vydání. Olomouc:Sprint, 2008. ISBN 978-80-254-8, s.12

Vojenskou službu nastoupil v roce 1958 na Slovensko do Šahů k maďarským hranicím jako radista. Během vojny musel čelit občasným konfliktům ze strany Maďarů. I zde byl stále aktivní v oblasti tělesné výchovy. Dosáhl hodnosti desátník.⁷⁶

Začátky práce s dětmi – vybudování tábora v Domašově

Po skončení povinné vojenské služby se vrátil jako zámečník do strojíren a začal působit v závodním výboru Revolučního odborového hnutí Přerovských strojíren. Jeho kladný vztah k dětem a mládeži se projevoval již v té době. V rámci svého působení ve strojírnách pořádal pro děti zaměstnanců různé sportovní akce, soutěže a jiné činnosti zaměřené především na rozvoj tělesné výchovy dětí a mládeže. V roce 1963 začal budovat stanový tábor v Domašově v Jeseníkách. Přerovské strojírny tento plně vybavily a tak zajistily podmínky pro účelné a efektivní využívání volného času dětí svých zaměstnanců během letních prázdní. Výchovný a rekreační program táborového pobytu sestavil a posléze naplňoval Lubomír Juřen. Tehdy čerstvě po vojenské službě se doslova vrhl na vybavování tábora, sestavování programu a řízení činnosti při samotném pobytu dětí v novém stanovém táborovém středisku.

Čas, který trávil mimo domov volnočasovými aktivitami a hlavně pobytem v táboře samozřejmě chyběl jeho ženě. A tak z důvodu toho, aby byli více spolu, začala jezdit na tábor s ním a dětem tam vařila. Ze začátku tábor využívaly jen děti zaměstnanců strojíren. Kapacita tábora ale nebyla využita a tak Lubomír Juřen se zasloužil o to, aby do tábora mohly jezdit i jiné děti. Vyřídil formality na okresním výboru tělovýchovné jednoty, kde v té době již působil, a celoprázdninový provoz pro děti z tělovýchovných jednot celého okresu mohl začít. Tábor se plně rozjel a jeho hlavním vedoucím po celou dobu prázdnin byl Lubomír Juřen. Děti měly bohatý sportovní i rekreační program a po stránce hygienické a stravovací bylo o ně řádně postaráno. O spokojenosti dětí a jejich vedoucí svědčí opakovaná návštěvnost.

Bohužel tato prázdninová aktivita byla přerušena místními záměry. V Domašově se začala budovat přehrada a tak se muselo najít jiné místo, kde by mohl být tábor přestěhován. Uvažovalo se o Nových Dvorech, po patřičném zvážení bylo rozhodnuto, že toto místo není k táboření vhodné. Proto se usilovně hledalo dál, ale příhodné místo nenalezli a tak se tábor prozatím zavřel.⁷⁷

⁷⁶ Z rozhovoru autorky diplomové práce s Jarmilou Juřenovou.

⁷⁷ Z rozhovoru autorky diplomové práce s Jarmilou Juřenovou.

Budování tábora ve Vrážném

Aktivita Lubomíra Juřeny však nezaostávaly. V té době již tzv. rozjel lyžařskou školu pro děti, kterou samozřejmě vedl a vše potřebné zajišťoval. Jako instruktor mu tenkrát vypomáhal pozdější ředitel kojetínského gymnázia Jaroslav Kopřiva. Byl to právě on, který Lubomíru Juřenovi nabídl vhodné místo pro „jeho“ tábor, bylo a od té doby stále je Vrážné. Zhruba před pětaticeti lety, začala mašinérie stěhování – bourání stanů, polní kuchyně, sociálního zázemí, balení věcí a s pomocí dalších nadšenců byl tábor přestěhován a znovu postaven tak, aby plně sloužil dětem. Bylo třeba znovu vybudovat kompletní zázemí pro chod tábora. Tenkrát mu hodně pomohli jeho kamarádi a kolegové z celé republiky. Byli to lidé, se kterými pracoval i ve výborech tělovýchovné jednoty, byli to lidé, kteří ho dobře znali jako odborníka i jako prostého člověka. Už to je důkaz toho, že význam jeho osobnosti je daleko za hranicemi našeho města. S těmito lidmi postavil chatu, která si hrdě nese název „Hanácká bóda“. Při budování tábora hodně pomáhali i rodiče. V rámci možností využívali své pracovní profesionální činnosti a tak téměř každý „přidal ruku k dílu“. Například rodiče, kteří byli zaměstnáni v Ingstavu Kojetín zajistili vybetonování hráze na potoku, která dodnes slouží jako přírodní koupelna, tzv. „Pepák“. Před stavěním tábora se rodiče ve Vrážném sjeli a vlastními silami pod vedením pana Juřeny a samozřejmě za jeho aktivní pomoci vybudovali veškeré současné zázemí. Slovy paní Juřenové: „Tenkrát to bylo úplně jiné, než dnes. Rodiče sami pomáhali a jejich prostřednictvím i závody, ve kterých pracovali, např. Ingstav Kojetín, nějaký závod z Olomouce, kde někdo z vedoucích pracoval. Ti nám tenkrát provedli drenáž. Co bylo potřeba, tak se udělalo. Teď už je to jiné.“⁷⁸ Vybudovala se kuchyně, která takřka v nezměněném stavu slouží dodnes.

Táborová činnost

Postupně se do tábora sjížděli děti a mládež všech oddílů ze Sokola Kojetín. Zasluhou Lubomíra Juřeny, jeho dlouholeté, pilné a obětavé práci při zajišťování chodu tábora se jeho „sláva“ rozšířila i „do koutu vzdálených“ a nyní je táborová základna využívání dětmi z celé republiky. Děti se střídají v táboře zpravidla po jednotlivých turnusech, které začínají první týden v červenci a končí předposlední týden v srpnu. Prvních deset dnů je vyhrazeno dorostenecké mládeži, na ně navazuje žákovský tábor, pak nastupuje týden rodičů a dětí, a to nejprve „koječáci“. Další týden má pronajatý tělovýchovná jednotka z Olomouce – rovněž rodiče a děti, následující cestovní kancelář Tábor, jehož účastníci jsou většinou z okolí Prahy.

⁷⁸ Z rozhovoru autorky diplomové práce s Jarmilou Juřenovou

Po nich nastupuje opět tělovýchovná organizace z Olomouce, a to dospělí muži. Kapacita tábora je asi 60 účastníků, přes tento docela vysoký počet bývají turnusy plně obsazeny.

Programy jednotlivých turnusů Lubomír Juřen sestavoval v duchu celotáborové hry, která děti motivovala k činnosti. Téma bylo voleno podle aktuálního stavu (např. co zrovna se v tu dobu dělo – spartakiáda, dětský seriál v televizi, atd.). V tomto duchu byl vypracován celý program. Součástí programu byl celodenní výlet, často na hrad Bouzov, či zříceninu hradu Cimburk. Já sama jsem absolvovala v roce 1991 a 1992 tábor rodičů a dětí a mohu potvrdit, že program byl perfektně sestaven a pro děti velmi přitažlivý a zábavný. I na nás rodiče se v programu nezapomínalo. Večer, až šly děti spát (dohlížela na ně služba z řad rodičů), jsme se scházeli u táboráku (dokonale vybudované ohniště) a po seznámení s programem na další den, jsme hráli hry, zpívalo se u kytary a „kapitán“, tak se říkalo panu Juřenovi, byl vždy s námi a programu se aktivně účastnil.

Lubomír Juřen vpravil do táborové činnosti nejen radost ze hry, cvičení, pobytu v přírodě, ale prvky odbornosti při vedení dětí a mládeže na táborových pobytech. Sám byl metodik a odborník v této oblasti a své zkušenosti předával vedoucím na jednotlivých turnusech, kterých se sám účastnil. Staral se o veškeré zajištění pobytů, včetně sestavování programu. Sám i dohlížel na činnost v táboře. Učil děti splývat s přírodou. Stal se jakýmsi „otcem“ táborové základny ve Vrážném, je to právě jeho zásluha, že tábor dnes má perfektní zázemí a vedoucí pracují na velmi vysoké úrovni.

Činnost v kanoistice

Po návratu z vojenské služby pokračoval ve sportovních aktivitách, nejvíce se věnoval kanoistice. Jezdil ve dvojicích na kánoi a dosáhl kategorie I. třídy. Zásluhou své píce, oddanosti tomuto sportu a vytrvalosti se dostal dokonce i do vedení oddílu kanoistiky. I jeho budoucí žena Jarmila se tomuto sportu věnovala od svých patnácti do dvaceti let. V oddílu však panovaly neshody a ty byly příčinou jeho odchodu. Činnost v kanoistice ukončila i jeho žena.

Počátky působení v tělocvičně TJ Sokol Kojetín

Ve svých dvaceti pěti letech v roce 1960 se oženil a oba manželé se začali věnovat sportům v tělocvičně Sokolovky pod Tělovýchovnou jednotou Sokol Kojetín. Jemu však sporty jako je gymnastika a jiné, které se v té době provozovali v tělocvičně, tzv. nic neříkaly. Přesto do nich pronikl a dokonce v nich našel zalíbení.

Lubomír Juřen byl velmi houževnatý, pracovitý a když něco dělal, tak to dělal do důsledku se vším všudy. Tato jeho vlastnost se promítala i do činnosti v Sokole. Aby se mohla sportovní činnost rozvíjet na profesionální úrovni, bylo třeba zajistit odbornou přípravu cvičitelů. Proto organizoval odborné semináře pro cvičitele přímo ve městě Kojetíně. Přednášky probíhaly v sále sokolovny a ubytování zajistil v prostorách prvního patra. Tyto vzdělávací akce probíhaly několik roků, všechny personálně i jinak zajišťoval. Školení se účastnili cvičitelé celého okresu Přerov. Lubomír Juřen pracoval mimo jiné v okresním výboru Tělovýchovné jednoty Sokol a ke konání těchto akcí v tehdejší ztížené době tak měl cestu otevřenu.⁷⁹

Škola lyžování

Zřídil školu lyžování. Snažil se, aby děti z Hané, kde nejsou pro tento sport podmínky, se dostaly do hor a mohly se tak vyučit krásnému zimnímu sportu a být součástí kouzelné zimní přírody. Zájem o školu lyžování z řad rodičů i samotných dětí byl tak velký, že se vypravovaly i tři autobusy pro děti z Kojetína a blízkého okolí. Během zimního období se jelo zhruba desetkrát. Lubomír Juřena i jeho žena jezdili jako instruktoři. Spolu s nimi jezdili i další odborně vyškolení instruktoři, kteří dětem předávali své dovednosti a zkušenosti při ovládání lyží na šikmých bílých svazích. Děti byly rozděleny do družstev podle věku a dovedností. Nejmenší děti se teprve seznamovaly s lyžemi, učily se na nich stát, posléze sjíždět malý „kopeček“. Na konci kurzu už uměly jezdit na šlepru. Ty starší a zkušenější si zdokonalovaly techniku lyžování. Díky Lubomíru Juřenovi a všem „jeho“ instruktorům se děti z Hané vyučily technikám lyžařského sportu. Málomotářská tělovýchovná jednota v té době byla schopna dětem toto umožnit. Já sama mohu panu Juřenovi poděkovat za to, že dal mým dcerám základ dobrého lyžování a ony i teď ve věku dospělosti se tomuto sportu věnují. A byl to právě on, který i mě tímto k lyžování přiměl.

Jen pro zajímavost z vyprávění Jarmily Juřenové: „Jezdili jsme oba na kurzy lyžování. Protože už jsme ale měli dvě děti a chod domácnosti musel být zachován, střídali jsme se po dnech. Pokud jel manžel s dětmi v sobotu, já jsem byla s dětmi doma, vařila a dělala běžné domácí práce. V neděli zase zůstal doma manžel, staral se o domácnost a já jela jako instruktorka lyžařské školy na hory.“⁸⁰

⁷⁹ Z rozhovoru autorky diplomové práce s Jarmilou Juřenovou.

⁸⁰ Z rozhovoru autorky diplomové práce s Jarmilou Juřenovou.

Musím s politováním konstatovat, že v současné době už o lyžování není takový zájem. Vzhledem k tomu, že Dům dětí a mládeže Kojetín pořádá v současné době lyžařské kurzy, v Sokole Kojetín pro nezáměr škola lyžování pro děti momentálně svoji činnost pozastavila.

Oddíl turistiky

Lubomír Juřen se rovněž intenzivně věnoval oddílu turistiky. Pořádal zájezdy do hor a dokonce provozoval i vysokohorskou turistiku. Členové oddílu pravidelně jezdili do našich i slovenských hor, aby tak poznali krásy přírody, něco se o ní dověděli a naučili se k přírodě chovat způsobem jí nepoškozujícím. Důležitým momentem byla i skutečnost, že pobyt v horách členům oddílu přinesl odpočinek a zregenerování sil, neboť se jednalo o dospělé, pracující s mnoha povinnostmi.

Ukončení pracovní kariéry

Ve svých 42 letech Lubomír Juřen absolvoval operaci, která mu způsobila zdravotní komplikace a důsledkem těchto vážně onemocněl a zůstal v invalidním důchodu. To byla pro něho nelehká situace, neboť přes svoji činnost se těžko smiřoval s tím, že zůstal doma. Asi rok pobýval doma, staral se o domácnost, zastával veškeré domácí práce. Toto ho ale neuspokojovalo a trápil se určitou odlukou od lidí, přestože v Sokole nepřestal působit. Naštěstí mu tehdejší Městský národní výbor v Kojetíně nabídl pracovní místo, měl na starosti sklady civilní obrany a v případě potřeby zajišťoval údržbářské práce v celé budově. Tím se dostal opět do určitého pracovního procesu, byl denně ve styku s lidmi a to mu pomáhalo překonávat zdravotní potíže.

Mimo tuto práci a práci v Sokole se angažoval v činnostech v okresní i ústředních orgánech vedení tělovýchovné jednoty. Jezdil často na různá školení, přednášky, sám tyto některé akce organizoval, vedl. V té době už působil i jako metodik a sám cvičitele Sokola vyučoval. Jeho specialitou a odborností bylo cvičení a pobyt v přírodě. Později pracoval spolu s dalšími autory na učebnici „Cvičení a pobyt v přírodě“, na její první části. Tyto speciální učební texty vydala Česká asociace Sport pro všechny v roce 2009 až po jeho smrti.⁸¹

⁸¹ Z rozhovoru autorky diplomové práce s Jarmilou Juřenovou.

Spartakiádní činnost a veřejná vystoupení

Vedl všechny spartakiády v Kojetíně. Věnoval se skladbám mladších a starších žáků. Nejen to, podílel se i na tvorbě těchto skladeb. Dle jeho ženy: „Měl na to čas a on tomu věnoval všechno. Když něco dělal, tak to musel mít perfektně připravené, i po ostatních to vyžadoval. Nic se nesmělo odbýt, prostě byl perfekcionista.“⁸²

Jeho doménou byly rovněž veřejné akademie. Program sám sestavoval a k jednotlivým skladbám tvořil choreografii, vybíral hudbu a spolu se cvičiteli jednotlivé skladby s žáky nacvičoval. Pracoval s vysokým nasazením, elánem i nadšením. Jeho skladby byly odborně připravované, pro cvičence zároveň zábavné, měly svůj děj. Byl přehlídkou toho, co se děti a mládež v Sokole naučily. Skladby dostali cvičitelé přehledně zpracované. Dle slov jeho ženy: „Vše muselo být do puntíku vypracované.“ Akademie se pořádaly každoročně. Byla to přehlídka činnosti jednotlivých složek. Tak i široká veřejnost mohla shlédnout „um a cvičební fortel“ svých spoluobčanů, dětí a vnuků. Na těchto akademiích se do řad diváku sjížděli představitelé města, vedení okresních i krajských výborů Tělovýchovné jednoty Sokol, cvičitelé a metodici z okolních jednot a samozřejmě rodiče a prarodiče jednotlivých cvičenců, včetně široké veřejnosti. Čestným hostem bývala, jak už jsem výše uvedla, i univ. prof. PaedDr. Jana Berdychová, CSc., která nikdy nešetřila chválou nad profesionalitou Lubomíra Juřeny. Byli dokonce přátelé, znali se z odborných seminářů a školení, z tvůrčí metodické činnosti.

Smyslem těchto akademií bylo mimo jiné i to, aby rodiče viděli, jak prospěšná je tělovýchovná aktivita pro jejich děti a k této činnosti je vedly.⁸³

Vedoucí činnost v TJ Sokol Kojetín

Funkci předsedy Tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín vykonával Lubomír Juřen od roku 1980 až do roku 2007, kdy své nemoci podlehl. Z této pozice řídil veškerou činnost všech oddílů tělovýchovné jednoty. Vedl metodicky i prakticky cvičitele tak, aby i oni dokázali dětem předat jeho vysoce odborné znalosti a zkušenosti. Pro svoji důslednost, perfekcionalismus a určitý nekompromisní přístup si za ta léta získal respekt a autoritu u dospělých i dětí, ale zároveň určitý odstup či obavy mladší generace. Každý oddíl tělovýchovné jednoty v Kojetíně měl svého vedoucího, ale Lubomír Juřen se snažil mít

⁸² Z rozhovoru autorky diplomové práce s Jarmilou Juřenovou.

⁸³ Z rozhovoru autorky diplomové práce s Jarmilou Juřenovou.

všechny oddíly pod kontrolou. Zajímal se o veškeré dění a taky měl dokonalý přehled o činnosti každého z nich. V té době byly činné tyto oddíly: cvičení rodičů a dětí, cvičení dětí předškolního věku, oddíl mladší žáci a žákyň, starších žáci a žákyň, dorostu a dospělých mužů a žen. Tedy aktivní v oblasti tělesné výchovy byly všechny věkové skupiny mužů i žen. Harmonogram jednotlivých cvičení měl pevný řád. Pondělí a čtvrtek cvičily ženské složky, úterý a pátek to byly mužské složky. Ve středu cvičili rodiče a děti. Mimo tyto cvičili aktuálně sestavené družstva z nejlepších členů různých oddílů a nacvičovali na jednotlivá vystoupení, soutěže, akademie aj. I zásluhou obětavých cvičitelů dosahovaly tyto družstva velmi dobrých úspěchů nejen v okresním působení, ale i na úrovni kraje či dokonce republiky. Zájem o cvičení dětí a mládeže byl tak veliký, že nestačilo množství sportovního náradí, které jednota vlastnila, proto musely být hodiny organizovány tak, aby se děti na náradích v daném týdnu postupně vystřídalaly. „Tenkrát tam chodilo třeba 60 dětí a dnes nikdo. Já nevím, ony asi sedí doma u počítače a nedělají nic. To bylo tenkrát úplně o něčem jiném“⁸⁴ - smutné konstatování paní Juřenové. Doba nejvyššího počtu cvičitelů byla doba sedmdesátých, osmdesátých až devadesátých let.

Cvičitelé TJ Sokol Kojetín

Při vzpomínce na cvičitele, kteří ochotně v jednotlivých oddílech pracovali, paní Juřenová uvádí: „Nejvíce s námi spolupracovaly školy. Z řad kantorů byla většina cvičitelů. Kromě těchto jsme si sami cvičitele vychovávali. Podchytili jsme tzv. šikovné cvičence se zápalem pro tělovýchovu a ti nám chodili pomáhat do některé té hodiny. A tak jsme si vychovali další cvičitelky i cvičitele, takže jejich počet byl stále dostačující.“⁸⁵

Hospodaření tělovýchovné jednoty

Samozřejmě neměl na starosti jen činnost jednotlivých oddílů, ale neméně důležitou byla i stránka finanční. Skutečnost, že činnost Sokola byla za jeho vedení velmi rozvinutá a bohatá, nesla s sebou i neustálý tok finančních prostředků. Na jednu z nejvýznamnějších účetních vzpomíná Jarmila Juřenová: „Byla to paní JUDr. Marie Jelínková, která manželovi zajišťovala finanční stránku v Sokole. Byla výborná a svoji práci si vykonávala vždy bez jediného šrámu. Můj manžel jí tenkrát řekl: až Ty odejdeš, budu toho muset asi nechat. Byla

⁸⁴ Z rozhovoru autorky diplomové práce s Jarmilou Juřenovou.

⁸⁵ Z rozhovoru autorky diplomové práce s Jarmilou Juřenovou.

to paní pořádná, na všechno dohlížela. Jejich spolupráce byla skvělá, vše muselo být dobráno do důsledků.“⁸⁶

Rodinné zázemí

V roce 1961 se jim narodil syn Jiří a na podzim roku 1963 dcera Hana. Oba manželé aktivně a intenzivně pracovali v Tělovýchovné jednotě Sokol Kojetín. Byli mimo jiné i cvičitelé a věnovali veškerý svůj volný čas Sokolu. Aby domácnost zůstala zachována, museli se doma u dětí střídat. Jarmila Juřenová cvičila ženské složky, a tedy chodila do sokolovny pondělí a čtvrtek, její manžel zase mužské služby, v úterý a pátek. Mimo to byly nácviky skladeb ve středu. Lubomír Juřena pořádal různá školení, semináře, účastnil se metodických činností po celé republice, různých jednáních a jiných aktivit. Občas jim při jejich vytížení pomáhali u dětí rodiče paní Juřenové, Hanákovi. Paní Juřenová pracovala v pekárně v Přerově jako úřednice v kanceláři. Měla dobrého vedoucího, který byl rovněž sportovec a pro její aktivity měl pochopení. Proto neměla potíže s uvolňováním ze zaměstnání z důvodů jejich sportovních aktivit, což jí v jejich sportovních činnosti velice pomáhalo.

To, že veškerý svůj čas oba věnovali tělovýchově, považovali za samozřejmé. Nevadilo jim to a navíc oba rádi sportovali.

Obě děti vedli ke sportu, ale ani jedno z nich „lásku k Sokolu“ nepodědilo. K tělovýchovným aktivitám je spíše musely nutit. Slovy jejich matky Jarmily Juřenové: „Moc se jim to nezdálo, třeba se šklíbily, ale stejně tam musely vždycky, a vůbec jim to neuškodilo. Žádný vrcholový sport nedělaly, docházely pravidelně do tělocvičny.“⁸⁷ Zřejmě ale nakonec určitou zálibu ve sportu našly, neboť v dospělosti pak v Sokole působili jako cvičitelé, tedy po vzoru rodičů. Dcera Hana vedla žákyně a dorostenkyně a syn Jiří žáky a dorostence. Zapojili se i do kurzů lyžování, nejprve jako žáci, později i jako instruktoři. V turistickém oddíle však žádný z nich nepůsobil.

Lubomír Juřen má tři vnoučata, Janu, která začíná kariéru lékařky, vnuka Martina, studenta Masarykovy university v Brně a vnučku Vendulu, rovněž studentka Masarykovy university v Brně.⁸⁸

Zemřel ve svých nedožitých pouhých 62 let, dne 24. ledna 2007.

⁸⁶ Z rozhovoru autorky diplomové práce s Jarmilou Juřenovou.

⁸⁷ Z rozhovoru autorky diplomové práce s Jarmilou Juřenovou.

⁸⁸ Z rozhovoru autorky diplomové práce s Jarmilou Juřenovou.

Dílo a poděkování

Jeho odkaz pro další generace tkví v jeho aktivní činnosti sportovní i metodické. Není tvůrcem řady publikací jako Jana Berdychová. Určitým způsobem se však učebnicové tvorbě věnoval – metodiky, návody, popisy praktických cvičení a v neposlední řadě publikace Cvičení a pobyt v přírodě.

Lubomír Juřen byl člověk, který žil svojí prací. Práce v Sokole byla zároveň jeho koníčkem, kterému obětoval celý svůj život. Další generace cvičitelů a cvičitelek bude čerpat z jeho bohatých zkušeností, dovedností a vědomostí.

Jeho žena mu poskytovala rodinné zázemí a umožňovala mu veškeré jeho aktivity provozovat. I ona sama se v sokolské jednotě po celý svůj život věnovala výchově dětí a mládeže, proto oběma patří dík za jejich obětavou práci.

Závěr

Tělovýchovná jednota Sokol v Kojetíně se stále rozvíjí a udržuje svou více jak stodvacetiletou tradici. Vychovává děti i dospělé ke zdravému životnímu stylu – k potřebě pravidelného cvičení. Za tuto dobu se v tělovýchovné jednotě vystříдалo šest generací občanů a pět politických režimů. V každém období existence jednoty se našel dostatečný počet nadšenců, kteří svou prací umožnili činnost jednoty.

Je ale pravdou, že v posledních letech cvičenců v tělocvičně ubývá. Je to snad důsledek dnešní civilizace a trendu „počítačového života“?

V diplomové práci jsou popsána jednotlivá vývojová období, kterými si Sokol Kojetín prošel od svého založení roku 1888 až po současnost. Poslední kapitola je věnována významným osobnostem prof. PaedDr. Janě Berdychové, CSc. a Lubomíru Juřenovi, kteří se zasloužili o rozvoj tělovýchovné jednoty nejen ve městě Kojetíně. Tato organizace má velký podíl na výchově mladé generace. Naučila ji a stále učí zdravému pohybu, rozvíjí morální stránku osobnosti a vytváří sociální vazby.

Význam této diplomové práce spočívá nejen v tom, že zachycuje ucelený komplex o historii a současnosti jedné z nejvýznamnějších organizací v historii Kojetína, jeho významné osobnosti, ale rovněž přinesla, a věřím, že nejen mě jako autora, ale i každému, kdo ji bude číst, nová poznání, nové informace a nové skutečnosti. Zpracování historických materiálů je prací sice náročnou, zato obohacující. Naučí autora přemýšlet, srovnávat, uspořádat, hodnotit a v neposlední řadě zpracovávat informace v jeden celek.

Prameny

Kronika tělovýchovné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1888 do roku 1928. Uložena ve spisovně Tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín.

Kronika tělovýchovné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1928 do roku 1936. Uložena ve spisovně Tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín.

Kronika tělovýchovné jednoty Sokol v Kojetíně od roku 1946 do roku 1950. Uložena ve spisovně Tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín.

Kojetín v proměnách času (1233 – 2008). Sborník 1. vydání. Olomouc: Sprint, 2008. ISBN 978-80-254-8., uložen na Městském úřadě v Kojetíně.

ŠÍREK, J. *Svědkové minulosti na Střední Hané*. 1. vydání. Olomouc: Sprint, 2008. ISBN 978-80-254-4257-98., uloženo na Městském úřadě v Kojetíně.

Sokol Kojetín 1888 – 2008. Brožura 2. rozšířené vydání. Horní Moštěnice: Katos cz s.r.o., uloženo na Městském úřadě v Kojetíně.

Sokol Kojetín 1888 – 1988. Vydal Výbor tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín v roce 1988. Uloženo na Městském úřadě v Kojetíně.

ROHOVÁ, H. *Historie a současnost Základní školy Kojetín, Svatopluka Čecha 586, okres Přerov*. Bakalářská práce. Olomouc: Pedagogická fakulta UP, 2010.

Rozhovory autorky diplomové práce s Olgou Bobišovou a Jarmilou Juřenovou

5 Přílohy – Seznam příloh

1. Výroční zpráva Sokola Kojetín za rok 1925. Uložena ve spisovně Tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín.
2. Pozvánka k slavnosti otevření sokolovny v roce 1928. Uložena ve spisovně Tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín.
3. Pamětní list z roku 1938. Uložen ve spisovně Tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín.
4. Návštěva Jany Berdychové v Kojetíně. Osobní album Olgy Bobišové.
5. Úmrtní parte Jany Berdychové. Osobní album Olgy Bobišové.

Anotace

Jméno a příjmení:	Hana Rohová
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	doc. PhDr. Drahomíra Holoušová, CSc.
Rok obhajoby:	2012

Název práce:	Sokol Kojetín a jeho vliv na výchovu mladé generace
Název v angličtině:	Sokol Kojetín and its impact on the education of young generation
Anotace práce:	Diplomová práce pojednává o historii a současnosti Sokola Kojetín a jeho vlivu na výchovu mladé generace. V práci se promítají nejen jednotlivé etapy vývoje sokola od jeho založení (roku 1888), ale i významné osobnosti, které se zasloužily o výchovu mládeže v rámci tělovýchovy. Je zde zmíněna i minulost, včetně historických památek, a současnost samotného města Kojetína. Popisuje vývoj sokola v návaznosti na historické a politické události, kterými naše společnost prošla. Zabývá se jak tělovýchovnými aktivitami, tak i výstavbou sokolovny a její postupnou proměnou. Jednotliví členové sokola se svou pílí a houževnatou prací zasloužili o rozvoj tělovýchovy ve městě Kojetíně. Pozornost je věnována významným osobnostem univ. prof. PaedDr. Jana Berdychová, CSc. a Lubomíru Juřenovi.
Klíčová slova:	Sokol, tělovýchova, oddíly, cvičitelé, cvičenci, výchova, historie, současnost.
Anotace v angličtině:	This thesis deals with the history and present Kojetín Sokol and its impact on the education of young generation. The work is reflected not only the different stages of development since its inception Sokol (1888), but also celebrities who deserve credit for the education of youth in sports. There is also mention of the past, including historical sites, and present the city itself Kojetín. Describes the development of Sokol in response to historical and political events, which our society has undergone. It deals with sports activities, as well as construction of Sokol and its gradual transformation. Individual members of the Sokol with his diligence and relentless work contributed to the development of Sports in Kojetín. Attention is given to outstanding personalities univ prof. PaedDr. Jana Berdychová, CSc. and Lubomír Juřen.
Klíčová slova v angličtině:	Sokol, sports, sections, trainers, practitioners, education, history, present.
Přílohy vázané v práci:	5
Rozsah práce:	70 stran

1. Výroční zpráva Sokola Kojetín za rok 1925. Uložena ve spisovně Tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín.

VÝROČNÍ ZPRÁVA

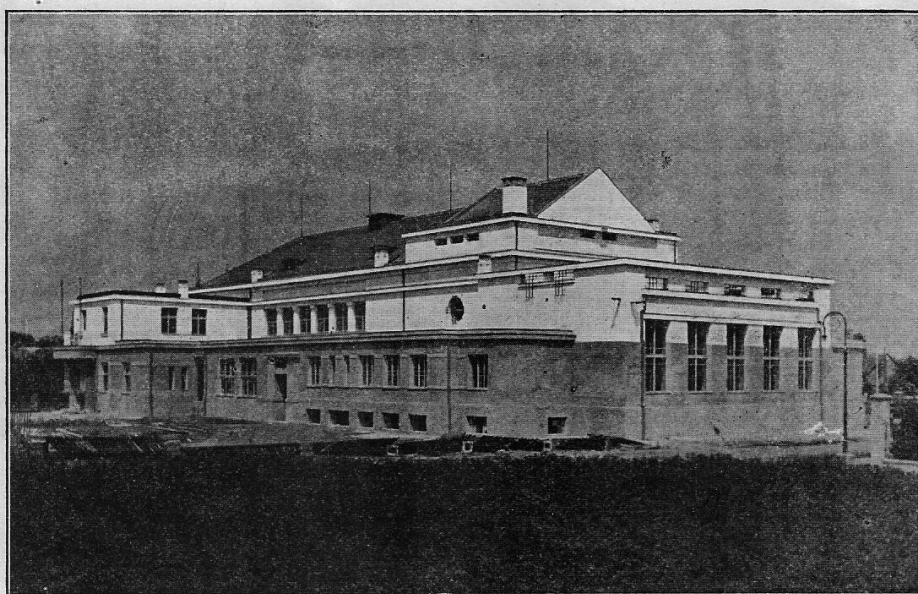
TĚLOCV. JEDNOTY „SOKOL“
V KOJETÍNĚ
A DRUŽSTVA PRO POSTAVENÍ
SOKOLOVNY V KOJETÍNĚ
ZA ROK 1925.

V KOJETÍNĚ 1926.

Nákladem vlastním. — Knihtiskárna Jul. Dostala v Kojetíně.

2. Pozvánka k slavnosti otevření sokolovny v roce 1928. Uložena ve spisovně Tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín.

TĚLOCVIČNÁ JEDNOTA SOKOL V KOJETÍNĚ

dovoluje si tímto zváti

K SLAVNOSTI

OTEVŘENÍ SOKOLOVNY

spojené se

**SLETEM SOKOLSKÉ ŽUPY HANÁCKÉ
NA DEN 5. SRPNA 1928.**

Těšíme se, že v den, jedinečný to v životě každé jednoty, poctění budeme vzácnou návštěvou bratrstva sokolského, milých příznivců myšlenky sokolské a všech přátel, aby sdíleli s námi radost z dokonalého díla.

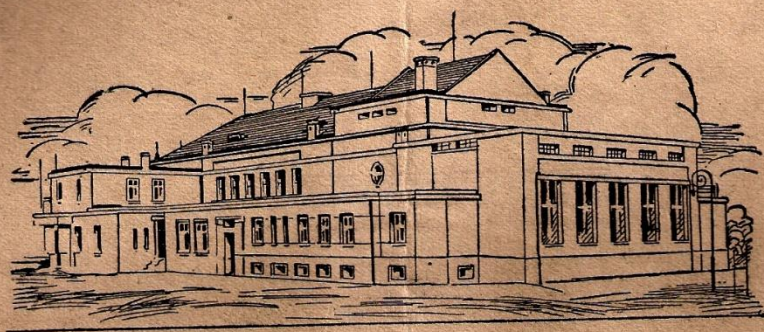
NA ZDAR!

TĚLOCVIČNÁ JEDNOTA SOKOL V KOJETÍNĚ.

3. Pamětní list z roku 1938. Uložen ve spisovně Tělovýchovné jednoty Sokol Kojetín.

PAMĚTNÍ LIST

k 50letému trvání Tělocvičné jednoty Sokol v Kojetíně

1888

1938

Vydáno nákladem vlastním u příležitosti sletu sokolské župy Hanácké dne 19. června 1938.

4. Návštěva Jany Berdychové v Kojetíně. Osobní album Olgy Bobišové.

5. Úmrtní parte Jany Berdychové. Osobní album Olgy Bobišové.

A za vše, za vše dík.
Za lásku, jaká byla,
za život, jaký byl...
Donát Šajner

Dne 21. dubna 2007 nás opustila ve věku 98 let naše milovaná máti, babička,
prababička, teta a prateta

paní

**univ. prof. PaedR.
Jana Berdychová, CSc.**

rozená Dudíková

Celý život zasvětila práci pro rodinu a společnost jako učitelka, vědecká pracovnice,
cvičitelka a autorka pohybových skladeb pro hromadná vystoupení. Do posledních
chvil života si zachovala plnou duševní svěžest.

Poslední rozloučení se bude konat ve středu 2. května 2007 v 11.00 hodin
v kostele sv. Antonína na Strossmayerově náměstí v Praze 7.

170 00 Praha 7, Čechova 15

Jménem veškerého příbuzenstva:

**Ing. Otakar a Ing. Martina
Berdychovi**
syn s manželkou

**Marek, Sylva a Ondra
Berdychovi**
vnuček s rodinou

**Mgr. Martin Berdych,
Mgr. Renata Zachová a
Tereška**
vnuček s rodinou

Bc. Antonín Berdych
vnuček

MUDr. Michal Berdych
vnuček

**Ing. Otakar Berdych
Ing. Kateřina Frýbortová**
vnuček s přítelkyní

Rodiny Dudíková, Pospíšilova, Ryšavých a Koničková

Za projevy soustrasti předem děkujeme.